

Näringsutskottets betänkande 2022/23:NU6

Upphovsrätten på den digitala inre marknaden

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag om ändringar i bl.a. lagen om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk. Förslagen bygger på ett EU-direktiv och innehåller nya regler som syftar till att anpassa upphovsrätten till den tekniska utvecklingen.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2023.

Utskottet anser dessutom att riksdagen bör avslå samtliga motionsyrkanden.

I betänkandet finns fem reservationer (V, MP) och ett särskilt yttrande (C).

Behandlade förslag

Proposition 2021/22:278 Upphovsrätten på den digitala inre marknaden.

Elva yrkanden i följdmotioner.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning.....	5
Utskottets överväganden.....	6
Upphovsrätten på den digitala inre marknaden	6
Propositionen	6
Motionerna.....	9
Bakgrund och pågående arbete	10
Utskottets ställningstagande.....	11
Reservationer	14
1. Tjänsteleverantörers ansvarsfrihet, punkt 2 (V, MP)	14
2. Rätt till information, punkt 3 (V, MP)	14
3. Uppföljning och utvärdering, punkt 4 (V, MP)	15
4. Lagvalsregler, punkt 5 (V, MP).....	16
5. Övrigt om genomförandet av direktivet, punkt 6 (V)	16
Särskilt yttrande.....	19
Regeringens lagförslag, punkt 1 (C).....	19
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	20
Propositionen	20
Följdmotionerna	20
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	22
<i>Bilaga 3</i>	
Kulturutskottets yttrande 2022/23:KrU1y	51

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Regeringens lagförslag

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk,
2. lag om ändring i lagen (2016:977) om kollektiv förvaltning av upphovsrätt,
3. lag om ändring i lagen (2017:322) om medling i vissa upphovsrättstvister.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2021/22:278 punkterna 1–3.

2. Tjänsteleverantörers ansvarsfrihet

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:20 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkande 1 och

2022/23:27 av Elin Söderberg och Amanda Lind (båda MP) yrkande 1.

Reservation 1 (V, MP)

3. Rätt till information

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:20 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkande 6 och

2022/23:27 av Elin Söderberg och Amanda Lind (båda MP) yrkande 2.

Reservation 2 (V, MP)

4. Uppföljning och utvärdering

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:20 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkande 7 och

2022/23:27 av Elin Söderberg och Amanda Lind (båda MP) yrkande 4.

Reservation 3 (V, MP)

5. Lagvalsregler

Riksdagen avslår motion

2022/23:27 av Elin Söderberg och Amanda Lind (båda MP) yrkande 3.

Reservation 4 (V, MP)

6. Övrigt om genomförandet av direktivet

Riksdagen avslår motion

2022/23:20 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkandena 2–5.

Reservation 5 (V)

Stockholm den 24 november 2022

På näringsutskottets vägnar

Tobias Andersson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Tobias Andersson (SD), Fredrik Olovsson (S), Mats Green (M), Monica Haider (S), Jessica Stegrud (SD), Mattias Jonsson (S), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Isak From (S), Kjell Jansson (M), Eric Palmqvist (SD), Elin Söderberg (MP), Louise Eklund (L), Aida Birinxhiku (S), Lorena Delgado Varas (V), Lili André (KD), Rickard Nordin (C) och Anette Rangdag (SD).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlas regeringens proposition 2021/22:278 Upphovsrätten på den digitala inre marknaden och elva yrkanden i följdmotioner. I oktober 2022 beslutade utskottet att bereda kulturutskottet tillfälle att yttra sig över propositionen och motionerna (prot. 2022/23:2). I november 2022 överlämnade kulturutskottet sitt yttrande (yttr. 2022/23:KrU1y) till utskottet.

En förteckning över de förslag som behandlas i betänkandet finns i bilaga 1, regeringens lagförslag finns i bilaga 2 och yttrandet från kulturutskottet finns i bilaga 3.

Utskottets överväganden

Upphovsrätten på den digitala inre marknaden

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till ändringar i bl.a. lagen om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk. Lagförslagen innehåller nya regler på upphovsrättsområdet som syftar till att anpassa upphovsrätten till den tekniska utvecklingen. Vidare avslår riksdagen samtliga motionsyrkanden.

Jämför reservation 1 (V, MP), 2 (V, MP), 3 (V, MP), 4 (V, MP) och 5 (V) samt det särskilda yttrandet (C).

Propositionen

Inledning

Våren 2019 antogs Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/790 om upphovsrätt och närstående rättigheter på den digitala inre marknaden och om ändring av direktiven 96/9/EG och 2001/29/EG (i det följande benämnt direktivet). Medlemsstaterna skulle ha genomfört direktivet senast den 7 juni 2021. Med anledning av genomförandet tog en arbetsgrupp inom Justitiedepartementet fram promemorian Upphovsrätten på den digitala inre marknaden (Ds 2021:30). Promemorian har remissbehandlats. I samband med att promemorian togs fram bjöd Justitiedepartementet in ett stort antal företag, organisationer och myndigheter att lämna synpunkter på hur direktivet borde genomföras. Justitiedepartementet har även hållit överläggningar om genomförandet av direktivet med företrädare för berörda departement i de andra nordiska länderna. I Europeiska kommissionens regi har vidare ett flertal möten hållits med medlemsstaterna om genomförandet av direktivet. Våren 2021 antog kommissionen dessutom ett meddelande med vägledning för genomförandet av artikel 17 i direktivet (COM(2021) 288 final).

Regeringen beslutade i juni 2022 att begära ett yttrande av Lagrådet över de lagförslag som presenterades i en lagrådsremiss. Regeringen har därefter i huvudsak följt Lagrådets synpunkter.

Övergripande om propositionens innehåll

I propositionen föreslår regeringen nya regler på upphovsrättsområdet som syftar till att anpassa upphovsrätten till den senaste tekniska utvecklingen. Med förslagen i propositionen genomförs Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/790 om upphovsrätt och närstående rättigheter på den digitala inre marknaden och om ändring av direktiven 96/9/EG och 2001/29/EG (i det följande benämnt direktivet) i svensk rätt.

Regeringen föreslår bl.a. nya inskränkningar i upphovsrätten för att underlätta undervisning och forskning och för att kulturarvet ska kunna bevaras. Nya bestämmelser föreslås också för att förbättra förutsättningarna för att fritt kunna återge äldre konstverk.

Regeringen föreslår vidare att framställare av presspublikationer ges en ensamrätt till sina publikationer för att tidningsföretagen ska kunna få ersättning när deras material används på internet. En ny avtalslicens föreslås också för att underlätta för användare och rättsinnehavare genom att möjliggöra heltäckande avtal i situationer där presspublikationer utnyttjas på internet.

Nya regler föreslås även för att reglera ansvaret för leverantörer av tjänster på internet där användarna själva laddar upp material. Bestämmelserna innebär att leverantörerna ska ingå avtal med de rättsinnehavare som vill det, men också att de ska vara skyldiga att i flera avseenden agera i förhållande till material som laddas upp på tjänsterna mot rättsinnehavarens vilja. Särskilda regler föreslås för att skydda tjänsternas användare.

Slutligen föreslås ett antal bestämmelser för att stärka avtalspositionen för upphovsmäns, utövande konstnärer och fotografer när de överlåter sina rättigheter till förlag, producenter, tidningar och andra aktörer på den upphovsrättsliga marknaden.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2023.

Tjänsteleverantörers ansvarsfrihet

När det gäller tjänsteleverantörers ansvarsfrihet anförs i propositionen att en tjänsteleverantör inte ska ansvara för en olovlig överföring om leverantören, i de fall denne har fått en välgrundad underrättelse från rättsinnehavaren, skyndsamt hindrar tillgång till innehållet. För att undgå ansvar ska leverantören därutöver ha gjort det som skäligen kan krävas för att få tillstånd för de överföringar till allmänheten som görs på tjänsten och för att säkerställa att innehåll som medför intrång i upphovsrätten till verk som rättsinnehavarna har försett leverantören med relevant och nödvändig information om inte görs tillgängligt på tjänsten.

Vid bedömningen av om leverantören har gjort vad som skäligen kan krävas ska det, enligt propositionen, särskilt beaktas vilken typ av tjänst leverantören tillhandahåller, vilken publik och omfattning tjänsten har, vilken typ av verk användarna av tjänsten laddar upp samt vilka lämpliga och effektiva medel för att vidta åtgärder som finns tillgängliga på marknaden och leverantörens kostnad för dem.

De åtgärder tjänsteleverantören ska vidta för ansvarsfrihet ska inte hindra leverantören från att vidta nödvändiga åtgärder för att uppfylla sina skyldigheter att inte hindra tillgång till lagligt innehåll.

Nystartade tjänster ska under vissa förutsättningar undantas från skyldigheten att göra det som skäligen kan krävas för att säkerställa att innehåll som medför intrång i upphovsrätten inte görs tillgängligt på tjänsten.

I propositionen anförs vidare att regeringens uppfattning är att ett krav på att tjänsteleverantörerna ska vidta de åtgärder som skäligen kan krävas i nu aktuellt avseende ger en bättre vägledning i fråga om den helhetsbedömning som ska göras. Enligt propositionen innebär detta inte ett lägre ställt krav i svensk rätt än vad direktivet ger uttryck för. Kravet på att vidta de åtgärder som skäligen kan krävas omfattar såväl kravet på att göra det man kan som den proportionalitetsbedömning som ska göras och ska alltså fullt ut motsvara det samlade regelverk som dessa båda utgångspunkter ger uttryck för. På så sätt underlättas också förståelsen av att tjänsteleverantörens ansvar inte sträcker sig längre än att till att vidta alla rimliga åtgärder och att leverantören inte är skyldig att göra orimliga uppoffringar.

Rätt till information

När det gäller upphovsmäns rätt till information anges i propositionen att de särskilda bestämmelserna i lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk (upphovsrättslagen) om rätt till information vid förlagsavtal ska ersättas med nya generella bestämmelser om rätt till information. Den som förvärvat upphovsrätt till ett verk av upphovsmannen ska minst en gång per år lämna aktuell, relevant och uttömmande information till upphovsmannen om de sätt på vilka verket har utnyttjats, samtliga intäkter som förvärvaren har haft från utnyttjandet och den ersättning som upphovsmannen har rätt till, under förutsättning att förvärvaren har haft intäkter från utnyttjandet av verket eller upphovsmannens ersättning är beroende av i vilken omfattning verket utnyttjas. Vid bedömningen av omfattningen av den information som ska lämnas ska de särskilda förhållandena i den aktuella sektorn beaktas. Om det med hänsyn till de intäkter som utnyttjandet av ett verk har gett upphov till skulle innebära en oproportionerlig administrativ börda att lämna sådan information, ska informationen få begränsas till vad som rimligen kan krävas. Om upphovsmannens bidrag till verket, eller upphovsmannens bidrag i förhållande till ett annat verk där verket ingår, inte är betydande, ska upphovsmannen ha rätt till informationen endast om han eller hon behöver den för att kunna ställa krav på ytterligare skälig ersättning. I sådana fall ska upphovsmannen få informationen på begäran.

I propositionen anförs vidare att om förvärvaren inte har tillgång till information som upphovsmannen har rätt till men informationen finns tillgänglig hos någon som med förvärvarens tillstånd utnyttjar verket ska upphovsmannen ha rätt att på begäran få informationen från denne. Vid en sådan begäran ska förvärvaren informera upphovsmannen om identiteten på den som utnyttjar verket. Avtalsvillkor som inskränker rätten till information ska vara ogiltiga. Information ska vid tillämpning av lagen (2018:558) om företags-hemligheter anses lämnad i förtroende i samband med en affärsförbindelse, om den som lämnar informationen har angett att den är en företagshemlighet. Rätten till information ska gälla också för utövande konstnärer och framställare av fotografiska bilder.

Ersättningar

När det gäller rätt till ersättningar anförs det i propositionen att när en upphovsman i ett avtal överlåter sin upphovsrätt till någon som avser att utnyttja rätten i förvärvsverksamhet, ska upphovsmannen ha rätt till skälig ersättning. Avtalsvillkor som inskränker rätten ska vara ogiltiga. Rätten ska även gälla för utövande konstnärer och framställare av fotografiska bilder.

Regeringen uppger i propositionen att den inte ser någon risk för att en bestämmelse om rätt till skälig ersättning skulle omöjliggöra eller försvåra en tolkning utifrån de begrepp som används i direktivet och som kan komma att tolkas av EU-domstolen. En skälig ersättning ska alltså vara lämplig och proportionerlig på det sätt som förutsätts i direktivet.

Motionerna

Tjänsteleverantörers ansvarsfrihet

I kommittémotion 2022/23:20 yrkande 1 förordar Lorena Delgado Varas m.fl. (V) att lydelsen i regeringens förslag till 52 1 § upphovsrättslagen ändras. Motionärerna anser att riksdagen bör tillkännage att texten ”gjort det som skäligen kan krävas” ersätts med ”gjort vad de har kunnat”.

I motion 2022/23:27 av Elin Söderberg och Amanda Lind (båda MP) anförs i yrkande 1 att lydelsen i regeringens förslag till 52 1 § upphovsrättslagen bör ändras så att den bättre stämmer överens med direktivet. Detta bör göras genom att ersätta lydelsen ”gjort det som skäligen kan krävas” med ”gjort vad de har kunnat”.

Rätt till information

I kommittémotion 2022/23:20 yrkande 6 förordar Lorena Delgado Varas m.fl. (V) att regeringen återkommer till riksdagen med förslag som förenklar och underlättar rättsinnehavares informationsinhämtning i de fall det finns underlicenstagare.

I motion 2022/23:27 av Elin Söderberg och Amanda Lind (båda MP) yrkande 2 skriver motionärerna att regeringen ytterligare bör undersöka hur rättsinnehavare ska få löpande tillgång till adekvat information om hur deras verk används, vilket även bör gälla användning i tredje led.

Uppföljning och utvärdering

I kommittémotion 2022/23:20 anför Lorena Delgado Varas m.fl. (V) i yrkande 7 att det bör göras en uppföljning av genomförandet av direktivet under den innevarande mandatperioden.

I motion 2022/23:27 av Elin Söderberg och Amanda Lind (båda MP) yrkande 4 anförs att regeringen löpande bör utvärdera det svenska genomförandet av direktivet.

Lagvalsregler

I motion 2022/23:27 av Elin Söderberg och Amanda Lind (båda MP) yrkande 3 anförs att regeringen bör utreda behovet av tvingande lagvalsregler för att svenska och europeiska bolag som följer regler i enlighet med direktivet inte ska få en konkurrensnackdel.

Övrigt om genomförandet av direktivet

I kommittémotion 2022/23:20 yrkande 2 anför Lorena Delgado Varas m.fl. (V) att regeringen bör återkomma till riksdagen med ett förtydligande av vilken information leverantörer av tjänster behöver lämna för att bevisa att de har vidtagit tillräckliga åtgärder för att hindra tillgång till olovligt innehåll. I motionens yrkande 3 anförs vidare att regeringen bör återkomma med ett lagförslag som stämmer överens med direktivet när det gäller en lämplig, skälig och proportionerlig ersättning. Motionärerna anför vidare i yrkande 4 att regeringen bör återkomma till riksdagen med ett lagförslag för att tydliggöra att engångsbelopp eller friköp av rättigheter som regel ska anses oskäliga. I yrkande 5 framförs att regeringen bör återkomma med ett lagförslag även om att avgränsa begränsningen av undantaget administrativt betungande till mer specificerade och legitima situationer.

Bakgrund och pågående arbete

Uppföljning och utvärdering

I direktivets artikel 30 anges att kommissionen tidigast den 7 juni 2026 ska genomföra en översyn av direktivet och lägga fram en rapport om de viktigaste resultaten för Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén. Kommissionen ska senast den 7 juni 2024 bedöma följderna av det särskilda ansvarssystem som anges i artikel 17 som är tillämpligt på onlineleverantörer av delningstjänster för innehåll som har en årsomsättning på mindre än 10 miljoner EUR och vars tjänster har varit tillgängliga för allmänheten i unionen i mindre än tre år i enlighet med artikel 17.6 och, i lämpliga fall, vidta åtgärder i enlighet med de slutsatser den kommit fram till i sin bedömning. Det anges även att medlemsstaterna ska ge kommissionen den information den behöver för att kunna utarbeta rapporten.

Kulturutskottets yttrande

I yttrande 2022/23:KrU1y understryker kulturutskottet inledningsvis vikten av förbättrade förutsättningar för kulturskapare och anför att upphovsrättsfrågor är helt centrala för kulturarbetare och för branschen, detta inte minst eftersom den digitala utvecklingen har lett till svårigheter för kulturskapare att få överblick över hur deras verk och prestationer används. Kulturutskottet framför också att den digitala utvecklingen inneburit att kulturskapare alltmer

sällan får skäligen, lämpliga och proportionerliga ersättningar när deras verk används.

Kulturutskottet välkomnar därför att direktivet nu genomförs i svensk rätt och framför bl.a. att det med harmoniserade regler skapas förutsättningar för fler kulturarbetare att få en rimlig chans att försörja sig.

Kulturutskottet understryker dock vikten av att reglerna inom EU är lika och uttrycker en oro över att den tidigare regeringen har lagt fram lagförslag som genomför direktivet på ett sätt som skiljer sig från övriga länder i EU. Enligt kulturutskottet finns det i propositionen ändringar av begrepp och kriterier som riskerar att ge kulturbranschen en omöjlig situation och ett lapp-täcke av nationella regleringar. Ett exempel gäller begreppet ”best efforts”. Enligt direktivet ska tjänsteleverantörer vidta ”best efforts” för att få licensavtal på plats och därmed säkerställa att användarna har rätt att dela upphovsrättsligt skyddat material. I propositionen föreslås ordalydelsen ”gjort vad som skäligen kan krävas” i stället för den officiella översättningen ”gjort vad de har kunnat”. Kulturutskottet menar att Sverige inte bör införa en egen tolkning av begreppet ”best efforts”, utan lydelsen bör i likhet med i andra EU-länder vara ”gjort vad de har kunnat”. Kulturutskottet föreslår dock i detta skede inte någon ändring av lagtexten. Direktivet skulle ha varit genomfört den 7 juli 2021 och kommissionen har därför inlett ett överträdelseförfarande mot Sverige. Kulturutskottet anser därför att det är nödvändigt att bestämmelserna kommer på plats och att propositionen bifalls i sin helhet. Kulturutskottet anför vidare att förslagen i propositionen sammantaget innebär väsentligt förbättrade villkor för kulturskapare. Kulturutskottet avser dock att fortlopande noga följa arbetet med genomförandet av direktivet när det gäller konsekvenserna för kulturskapare.

Sammanfattningsvis anser kulturutskottet att näringsutskottet bör tillstyrka propositionen och avstyrka samtliga motionsyrkanden.

När det gäller motionsyrkandena kommer andra uppfattningar till uttryck i två avvikande meningar (V, MP). I yttrandet finns även ett särskilt yttrande (S).

Utskottets ställningstagande

Inledning

Utskottets ställningstagande redovisas under följande rubriker:

- Regeringens lagförslag
- Tjänsteleverantörers ansvarsfrihet
- Rätt till information
- Uppföljning och utvärdering
- Lagvalsregler
- Övrigt om genomförandet av direktivet.

Regeringens lagförslag

Utskottet vill inledningsvis framhålla att en modernisering av upphovsrätten är nödvändig för att den ska kunna fungera i ett alltmer digitaliserat samhälle. Utskottet välkomnar därför att EU-gemensamma regler med ett sådant syfte nu genomförs i svensk rätt. Utskottet vill dock framhålla vikten av att de nya reglerna är ändamålsenligt utformade och leder till att upphovsrätten kommer att fungera på ett bättre sätt på den digitala inre marknaden. I likhet med kulturutskottet kommer utskottet att följa utvecklingen noga framöver.

Utskottet anser därmed att riksdagen bör anta de lagändringar som föreslås i propositionen, som därmed tillstyrks.

Tjänsteleverantörers ansvarsfrihet

I motionerna 2022/23:20 (V) yrkande 1 och 2022/23:27 (MP) yrkande 1 anförs att lydelsen i 52 1 § upphovsrättslagen bör ha en annan lydelse än vad som föreslås i propositionen. Motionärerna anser att riksdagen bör tillkännage att lydelsen ”gjort det som skäligen kan krävas” ersätts med ”gjort vad de har kunnat”. Utskottet kan konstatera att det i propositionen redogörs för de överväganden och bedömningar som regeringen har gjort när det gäller genomförandet av denna del av direktivet. Enligt propositionen innebär den föreslagna skrivningen inte ett lägre ställt krav i svensk rätt än vad direktivet ger uttryck för. Samtidigt som utskottet noterar kulturutskottets farhågor om att genomförandet av direktivet i denna del kan skapa problem för kulturbranschen är utskottet, liksom kulturutskottet, angeläget om att det nya regelverket kommer på plats. Utskottet avser således inte att ställa sig bakom de nämnda motionsyrkandena, som därmed avstyrks.

Rätt till information

Ett tydligt syfte med det nya regelverk som nu införs är att stärka upphovsmäns och utövande konstnärers ställning som avtalspart. Därför innehåller regelverket bl.a. nya bestämmelser som rör såväl rätt till ersättning när rättigheter överlåts som rätt till information om hur verk och framföranden används. Utskottet vill framhålla att den sistnämnda rätten är viktig för att upphovsmän och utövande konstnärer ska kunna bedöma det ekonomiska värdet av de rättigheter de har överlåtit. Utskottet har inget att invända mot utformningen av de regler som nu föreslås när det gäller rätten till information och noterar de bedömningar som ligger till grund för de nya reglerna.

Utskottet avstyrker därmed motionerna 2022/23:20 (V) yrkande 6 och 2022/23:27 (MP) yrkande 2.

Uppföljning och utvärdering

I motionerna 2022/23:20 (V) yrkande 7 och 2022/23:27 (MP) yrkande 4 förordas att den nya lagstiftningen utvärderas, antingen efter en viss tid eller löpande. Utskottet vill av denna anledning framhålla att det är viktigt att de

nya reglerna är ändamålsenligt utformade för att upphovsrätten ska kunna fungera i ett alltmer digitaliserat samhälle. Utskottet kan samtidigt konstatera att det i det bakomliggande direktivet anges att kommissionen ska genomföra en översyn av direktivet och ta fram en rapport om de viktigaste resultaten. Det anges även att medlemsstaterna ska ge kommissionen den information den behöver för att kunna utarbeta rapporten. Utskottet ser därmed inte behovet av att förorda att riksdagen ställer sig inte bakom de nämnda motionsyrkandena men avser däremot att noga följa utvecklingen framöver.

Motionsyrkandena avstyrks därmed.

Lagvalsregler

I motion 2022/23:27 (MP) yrkande 3 förordas en utredning med syftet att se över om tvingande lagvalsregler behövs för att de nya reglerna om ersättning inte ska kunna kringgås. Detta för att svenska och europeiska bolag som följer de nya reglerna inte ska få en konkurrensnackdel.

Propositionens förslag, liksom det bakomliggande direktivet, syftar till att skapa en bättre balans mellan parterna på den upphovsrättsliga avtalsmarknaden och en rättvisare fördelning av de intäkter som genereras av kreativt innehåll, inte minst på internet. Utskottet vill betona vikten av att de nya reglerna kommer på plats och ser inga skäl att ställa sig bakom det nämnda motionsyrkandet.

Motionsyrkandet avstyrks.

Övrigt om genomförandet av direktivet

I motion 2022/23:20 (V) yrkandena 2–5 förordas tillkännagivanden om att regeringen ska återkomma till riksdagen med lagförslag som rör vissa delar av propositionen. Yrkandena rör tjänsteleverantörers informationsansvar, vilket begrepp som används för att ersättningen till upphovsmän ska vara lämplig och proportionerlig, att engångsbelopp eller friköp av rättigheter som regel ska anses vara oskäliga samt undantaget för administrativt betungande åtgärder.

Utskottet har i det föregående framhållit syftet med direktivet och de nya reglerna som nu genomförs i svensk rätt. Utskottet vill understryka vikten av att reglerna kommer på plats och avser inte att förorda att riksdagen ställer sig bakom de nämnda motionsyrkandena. Som utskottet påtalat i det föregående är det dock viktigt att de nya reglerna fyller sitt syfte, och utskottet kommer att följa frågan noga framöver.

Motionsyrkandena avstyrks.

Reservationer

1. Tjänsteleverantörers ansvarsfrihet, punkt 2 (V, MP)

av Elin Söderberg (MP) och Lorena Delgado Varas (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2022/23:20 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkande 1 och

2022/23:27 av Elin Söderberg och Amanda Lind (båda MP) yrkande 1.

Ställningstagande

Vi menar att det är viktigt att upphovsmän får ett bra stöd i lagstiftningen för att avtal ska kunna träffas med de företag som tillhandahåller onlinetjänster med upphovsrättsskyddat material. Mot bakgrund av att det är viktigt att det nya regelverket om upphovsrätt på den digitala marknaden kommer på plats har vi i det föregående ställt oss bakom utskottets förslag om att riksdagen ska anta de lagförslag som presenteras i propositionen. Vi ställer oss dock negativa till att lagändringsförslaget i propositionen när det gäller 52 1 § i lag om ändring i lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk avviker från skrivningarna i direktivet. I direktivet anges att en onlinetjänst ska ha ”gjort vad de har kunnat för att erhålla ett tillstånd”, medan motsvarande lydelse i propositionens förslag är att de ska ha ”gjort det som skäligen kan krävas”. Vi menar att detta innebär att upphovsmännens ställning försvagas och att såväl förhandlingar som en eventuell rättslig prövning försvåras.

Vi anser därför att regeringen bör återkomma till riksdagen med ett lagförslag där 52 1 § lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk ändras i enlighet med direktivet genom att lydelsen ”gjort det som skäligen kan krävas” ersätts med ”gjort vad de har kunnat”.

Detta anser vi att riksdagen bör ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

2. Rätt till information, punkt 3 (V, MP)

av Elin Söderberg (MP) och Lorena Delgado Varas (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:20 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkande 6 och
bifaller delvis motion

2022/23:27 av Elin Söderberg och Amanda Lind (båda MP) yrkande 2.

Ställningstagande

När det gäller upphovsmäns rätt att ta del av information om hur deras verk används vill vi påpeka att den enskilda upphovsrättspersonen har mycket små möjligheter att själv ta kontakt med alla underlicenstagare som förvärvat rättigheterna i senare led. Därför bör det vara den första förvärvaren som har en skyldighet att efterfråga information till upphovsrättspersonen, samtidigt som underlicenstagarna har ett ansvar för att tillhandahålla informationen. Med utgångspunkt i detta bör regeringen återkomma till riksdagen med förslag till en förenklad process för att underlätta upphovsrättspersoners informationsinhämtning i de fall där det finns underlicenstagare.

Detta anser vi att riksdagen bör ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

3. Uppföljning och utvärdering, punkt 4 (V, MP)

av Elin Söderberg (MP) och Lorena Delgado Varas (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:27 av Elin Söderberg och Amanda Lind (båda MP) yrkande 4 och
bifaller delvis motion

2022/23:20 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkande 7.

Ställningstagande

Vi kan konstatera att upphovsrätten är en viktig del av den kreativa och konstnärliga sektorns ekonomi. Därför är genomförandet av de nya upphovsrättsliga reglerna i svensk rätt avgörande för branschens utveckling. Dessa regler kommer att påverka hur avtal kommer att träffas, för information och transparens samt för hur upphovsrätten kommer att fungera i en snabbt föränderlig digital värld. Det gäller inte minst för de avgränsningar som gjorts för exempelvis rapportörsskyldighet. Samtidigt som vi i det föregående har ställt oss bakom utskottets beslut att tillstyrka propositionen vill vi i detta sammanhang understryka vikten av att det finns en beredskap att vidta åtgärder om det visar

sig nödvändigt. Regeringen bör därför löpande utvärdera de nya reglerna tillsammans med eventuella kommande domstolsavgöranden. En sådan utvärdering bör även innefatta en jämförelse med andra länders genomförande av direktivet.

Detta anser vi att riksdagen bör ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

4. Lagvalsregler, punkt 5 (V, MP)

av Elin Söderberg (MP) och Lorena Delgado Varas (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:27 av Elin Söderberg och Amanda Lind (båda MP) yrkande 3.

Ställningstagande

I direktivets artikel 18 föreskrivs att upphovsmän ska ha rätt till lämplig och proportionerlig ersättning. Denna bestämmelse genomförs nu, tillsammans med direktivet i övrigt, i svensk rätt genom de lagförslag som finns i propositionen. Vi vill dock uppmärksamma att denna bestämmelse kan kringgås genom att utländska bolag hävdar att svensk rätt i förekommande fall inte ska kunna tillämpas på avtal. Det är t.ex. fallet i video on demand-sektorn där amerikanska bolag oftast kräver att amerikansk rätt ska tillämpas. En sådan utveckling skulle innebära en konkurrensnackdel för svenska och europeiska bolag som följer direktivets regler. Vi vill påpeka att det inom konsumentområdet finns regler som gör att man genom en s.k. lagvalsklausul kan förhindra att en viss lagstiftning kan avtalas bort. Regeringen bör därför utreda behovet av tvingande lagvalsregler eller andra åtgärder för att säkerställa att reglerna om överlåtelse av upphovsrätt inte kringgås.

Detta anser vi att riksdagen bör ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

5. Övrigt om genomförandet av direktivet, punkt 6 (V)

av Lorena Delgado Varas (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2022/23:20 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkandena 2–5.

Ställningstagande

Jag har i det föregående tydliggjort min uppfattning när det gäller tjänsteleverantörers ansvarsfrihet och formuleringen ”gjort vad de har kunnat”. Jag vill understryka att det är viktigt att tjänsteleverantörernas ansvar för att söka avtal är tydligt och svårt att runda. Detta är en svår balansgång i direktivets artikel 17 när det gäller hur tjänsteleverantörerna ska agera för att på bästa sätt hantera avvägningen mellan rättighetshavarnas intresse och användarnas informations- och yttrandefrihet. Det ställs på sin spets i kravet på tjänsteleverantörer att inte tillgängliggöra specifika verk som rättighetshavarna har försett tjänsten med relevant och nödvändig information om men samtidigt inte använda sig av filter som försvårar för användarna. De regler som nu genomförs i svensk rätt och som har grund i denna del av direktivet är enligt min mening otydliga. Jag anser därför att regeringen ska återkomma till riksdagen med ett förtydligande av vilken information leverantörerna behöver lämna för att bevisa att de har vidtagit tillräckliga åtgärder för att hindra tillgång till olovligt innehåll.

Riksdagen bör därför uppmana regeringen att återkomma till riksdagen med ett förtydligande av vilken information leverantörerna behöver lämna för att bevisa att de har vidtagit tillräckliga åtgärder för att hindra tillgång till olovligt innehåll.

Upphovsmännens rätt till ersättning är ett fundament till att upphovsrätten ska fungera. Regler för hur denna rätt ska se ut finns också i den proposition som jag i det föregående ställt mig bakom. I direktivets artikel 18 anges att ersättningen ska vara lämplig och proportionerlig. Jag menar att detta är en bra skrivning som lämnar utrymme för att de ekonomiska intäkterna ska kunna flyttas från storföretag till de som skapat verket. I det förslag som lämnas i propositionen används i stället begreppet ”skäligen ersättning”. Jag menar, i likhet med ett antal remissinstanser, att detta inte är i överensstämmelse med direktivet. Jag menar att ”lämplig, skäligen och proportionerlig ersättning” bör användas i den svenska lagstiftningen vilket i större utsträckning stämmer med direktivets text. I propositionen anförs att begreppet ”skäligen ersättning” redan existerar i upphovsrättslagen och att formuleringen inte står i motsättning till att ersättning också ska vara proportionerlig och lämplig. Jag vill dock understryka att bestämmelserna om ersättning är en mycket viktig del i direktivet och att de är avgörande för en bättre situation för upphovsmän och kulturskapare. Formuleringarna i den svenska lagstiftningen borde vara lika skarpa som i direktivet och regeringen bör därför återkomma till riksdagen med ett lagförslag som föreskriver att ersättningen ska vara lämplig, skäligen och proportionerlig.

Vidare vill jag framhålla att upphovsmän och kulturskapare generellt har en svag ställning vid avtalsförhandlingar. Det kan jämföras med t.ex. förhandlingar av kollektivavtal där den anställda har hjälp av en fackförening och den kollektiva organiseringen. Det har lett till att många upphovsmän, utövare och kulturskapare knyts till ofördelaktiga avtal under långa perioder. Detta faktum har lyfts av remissinstanser som förvaltar utövande artisters rättigheter. Det är också vanligt att upphovsmän erbjuds ett engångsbelopp och s.k. friköp, för att helt sälja sina rättigheter till ett verk. I direktivet finns inget uttryckligt förbud mot friköp men regeringen för ett resonemang om att det i många fall bör fångas in i begreppet oskälig ersättning. Jag anser dock att denna typ av ersättningsmodeller alltid ska anses som oskälig. Regeringen bör därför återkomma med ett lagförslag som tydliggör att engångsbelopp eller friköp som regel ska anses vara oskäliga.

Till sist vill jag påtala att om man ska kunna avgöra om en upphovsman fått skälig, lämplig och proportionerlig ersättning behöver en upphovsman få tillgång till relevant information, vilket också är en bärande del av direktivet. Jag instämmer dock i flera remissinstansers oro över att tjänsteleverantörer kan komma att undanhålla information med hänvisning till att det är administrativt betungande att ta fram den. Det kan vara rimligt att vissa lättnader finns för företag som t.ex. är i uppstartsfasen och där de digitala verktygen inte är på plats fullt ut. Jag vill dock påpeka att digitaliseringen generellt inneburit lägre kostnader långsiktigt och mycket goda möjligheter att på ett enkelt sätt ta fram information ut systemen. Jag menar att bestämmelser om undantag för administrativt betungande åtgärder inte får skapa kryphål som företagen som förvärvat rättigheter kan utnyttja. Regeringen bör därför återkomma med ett lagförslag för att avgränsa undantaget administrativt betungande till mer specificerade och legitima situationer.

Detta anser jag att riksdagen bör ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

Särskilt yttrande

Regeringens lagförslag, punkt 1 (C)

Rickard Nordin (C) anför:

Jag har i det föregående ställt mig bakom utskottets förslag om att riksdagen ska anta de lagförslag som finns i propositionen Upphovsrätten på den digitala inre marknaden. Den svenska upphovsrätten är enligt min uppfattning gammaldags, och en uppdatering är därför helt nödvändig. Ett nytt system behöver både garantera att upphovsrättshavarna får ersättning för sina verk och kunna accepteras av allmänheten. Människor som gör film, skriver böcker eller programmerar dataspel måste kunna få betalt för det som de har skapat. Den översyn som gjorts av EU i upphovsrättsdirektivet har varit efterlängtd och att regeringens proposition nu äntligen kommit till riksdagens bord är välkommet.

För mig är det avgörande att den enskildes rätt att yttra sig fritt bevaras. Internet och plattformar har inneburit en revolution för människors möjligheter till fritt skapande och fria yttranden. Det måste försvaras. Därför har jag och övriga företrädare för Centerpartiet i utskottet varit tydliga med att friheten att yttra sig måste försvaras och stärkas när direktivet blir svensk lag. Min uppfattning är att regeringens proposition i dessa frågor har en rimlig balans, detta inte minst eftersom EU-domstolen har förtydligat att hindrande av lagliga uttryck under inga omständigheter är tillåtet. Det innebär att de filter som är en nödvändighet för att leva upp till lagen inte kan hindra lagligt innehåll.

Med detta sagt vill jag avslutningsvis framhålla att jag framöver kommer att verka för att upphovsrätten blir teknikneutral och på ett tydligare sätt sätter ramarna för de aktörer som ska följa reglerna. Jag vill även framföra att jag är mån om att svenska forskare får samma möjligheter att dela forskningsresultat baserat på text- och datautvinning som forskare i andra europeiska länder. Samtidigt ska utbildningsinstitutioners rätt till användning av upphovsrätts-skyddade verk ska vara stark. För mig är det även viktigt att upphovsrätten framöver utformas så att det blir tillåtet att dela bilder på offentlig konst i den digitala miljön.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2021/22:278 Upphovsrätten på den digitala inre marknaden:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2016:977) om kollektiv förvaltning av upphovsrätt.
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2017:322) om medling i vissa upphovsrättstvister.

Följdmotionerna

2022/23:20 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i regeringens förslag till 52 l § ska lagtexten ”gjort det som skäligen kan krävas” ersättas med ”gjort vad de har kunnat” i relation till tjänsteleverantörens arbete för att söka avtal, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med ett förtydligande av vilken information leverantörerna behöver lämna för att bevisa att de har vidtagit tillräckliga åtgärder för att hindra tillgång till olovligt innehåll och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma med lagtext som stämmer överens med direktivet i fråga om en lämplig, skälig och proportionerlig ersättning och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag på lagtext för att tydliggöra att engångsbelopp eller friköp som regel ska anses oskäliga och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med ett förslag till lagtext för att avgränsa begränsningen av undantaget administrativt betungande till mer specificerade och legitima situationer och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag till förenklad

process för att underlätta upphovsrättspersoners informationsinhämtning i fall med underlicenstagare och tillkännager detta för regeringen.

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör göras en uppföljning av genomförandet under denna mandatperiod och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:27 av Elin Söderberg och Amanda Lind (båda MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ändra 521 § i enlighet med direktivet genom att ersätta ”gjort det som skäligen kan krävas” till direktivets lydelse ”gjort vad de har kunnat” och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ytterligare undersöka hur rättighetshavare ska få löpande tillgång till adekvat information om hur deras verk används, även i tredje led och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda behovet av tvingande lagvalsregler och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen löpande bör utvärdera den svenska implementeringen av upphovsrättsdirektivet och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk²

dels att 33–35 och 40 §§ ska upphöra att gälla,

dels att rubrikerna närmast före 14 och 18 §§ ska utgå,

dels att nuvarande 18 och 42 h §§ ska betecknas 15 och 42 k §§,

dels att 16, 21, 27, 29, 30, 38, 42 a, 45, 46, 48, 49, 49 a, 52 f, 52 h och 61 §§ och rubriken närmast före 16 § ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 42 h § ska sättas närmast före 42 k §,

dels att det ska införas 32 nya paragrafer, 13, 15 a–15 c, 16 e, 29 a–29 e, 42 h–42 j, 48 b–48 d, 49 c, 52 i–52 u, 61 c och 61 d §§, och närmast före 13, 15 a, 16 e, 29, 29 a, 29 d, 42 h, 42 i, 48 b, 52 i–52 l och 52 n–52 u §§ nya rubriker av följande lydelse,

dels att det närmast före rubriken före 52 i § ska införas en ny kapitelrubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Användning av verk i samband med undervisning

13 §

Lärare och elever vid utbildningsanstalter får i illustrativt syfte återge verk i samband med undervisning. Vid undervisning på distans får verk återges endast i en säker elektronisk miljö.

Första stycket gäller inte för användning som kan ske med stöd av ett avtal som avses i 42 a §, om ett sådant avtal finns lätt tillgängligt på marknaden.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/790 av den 17 april 2019 om upphovsrätt och närstående rättigheter på den digitala inre marknaden och om ändring av direktiven 96/9/EG och 2001/29/EG, i den ursprungliga lydelsen.

² Senaste lydelse av

18 § 2005:359

42 h § 2013:691

rubriken närmast före 18 § 1993:1007.

Avtalsvillkor som inskränker rätten att använda verk enligt denna paragraf är ogiltiga.

Framställning av exemplar för text- och datautvinning

15 a §³

Den som har lovlig tillgång till ett verk får framställa exemplar av verket för text- och datautvinningsändamål. Exemplaren får inte behållas längre än vad som är nödvändigt för ändamålet och får inte användas för andra ändamål.

Första stycket gäller inte om upphovsmannen på lämpligt sätt har förbehållit sig den rätt som avses där.

15 b §

Forskningsorganisationer, sådana bibliotek och museer som är tillgängliga för allmänheten, arkiv samt institutioner för film- eller ljudarvet får framställa exemplar av verk som de har lovlig tillgång till, dock inte datorprogram, för att utföra text- och datautvinning för forskningsändamål. Exemplaren får inte behållas längre än vad som är nödvändigt för ändamålet och får inte användas för andra ändamål. Exemplaren ska lagras på ett sätt som hindrar obehörig användning.

Första stycket hindrar inte att upphovsmannen vidtar proportionerliga åtgärder för att säkerställa integritet och säkerhet i nätverk och databaser som innehåller verk.

Avtalsvillkor som inskränker rätten att använda verk enligt denna paragraf är ogiltiga.

15 c §

Med text- och datautvinning avses i 15 a och 15 b §§ en automatiserad teknik som används för att

³ Tidigare 15 a § upphävd genom 1993:1007.

analysera text och data i digital form i syfte att generera information.

Med forskningsorganisation avses i 15 b § ett universitet med tillhörande bibliotek, en forskningsinstitution eller en annan enhet vars främsta mål är att bedriva vetenskaplig forskning eller utbildningsverksamhet som omfattar vetenskaplig forskning. Vidare måste verksamheten i organisationen bedrivas på ett sådant sätt att ett företag som utövar ett avgörande inflytande på organisationen inte kan ha prioriterad tillgång till resultaten av forskningen. Forskningen måste bedrivas

1. utan vinstsyfte eller så att all vinst återinvesteras i den vetenskapliga forskningen, eller

2. i enlighet med ett uppdrag i det allmännas intresse som har erkänts av en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Framställning och spridning av exemplar inom arkiv och bibliotek

De statliga och kommunala arkivmyndigheterna, de vetenskapliga bibliotek och fackbibliotek som drivs av det allmänna och folkbiblioteken har rätt att framställa exemplar av verk, dock inte datorprogram,

1. för *bevarande*-, kompletterings- eller forskningsändamål,

Framställning och spridning av exemplar inom kulturarvsinstitutioner

16 §⁴

Bibliotek och museer som är tillgängliga för allmänheten, arkiv samt institutioner för film- eller ljudarvet har rätt att framställa exemplar av verk för bevarandeändamål. Avtalsvillkor som inskränker den rätten är ogiltiga.

De statliga och kommunala arkivmyndigheterna, de vetenskapliga bibliotek och fackbibliotek som drivs av det allmänna och folkbiblioteken har rätt att framställa exemplar av verk, dock inte datorprogram, *även*

1. för kompletterings- eller forskningsändamål,

⁴ Senaste lydelse 2017:323.

2. för att tillgodose lånesökandes önskemål om enskilda artiklar eller korta avsnitt eller om material som av säkerhetsskäl inte bör lämnas ut i original, eller

3. för användning i läsapparater.

Exemplar som framställs på papper med stöd av första stycket 2 får spridas till lånesökande.

Exemplar som framställs på papper med stöd av andra stycket 2 får spridas till lånesökande.

Andra arkiv har rätt att framställa exemplar av verk, dock inte datorprogram, för bevarandeändamål. Detsamma gäller andra bibliotek som är tillgängliga för allmänheten.

Användning av verk som ingår i kulturarvsinstitutioners samlingar men som inte finns i handeln

16 e §

Bibliotek och museer som är tillgängliga för allmänheten, arkiv samt institutioner för film- eller ljudarvet får framställa exemplar av verk som avses i 42 i § och överföra sådana verk till allmänheten, om

1. det inte finns någon kollektiv förvaltningsorganisation som kan ingå avtal om användningen med stöd av 42 i § första stycket,

2. överföringen sker via webbplatser som inte drivs i förvärvssyfte,

3. användningen inte sker i förvärvssyfte, och

4. rättsinnehavare som är kända anges när det är möjligt.

Första stycket gäller inte om upphovsmannen hos användaren har meddelat förbud mot exemplarframställningen eller överföringen.

21 §⁵

Var och en får, med undantag för filmverk och sceniska verk, framföra offentliggjorda verk offentligt

1. vid tillfällen där framförandet av sådana verk inte är det huvudsakliga, tillträdet är avgiftsfritt och anordnandet sker utan förvärvssyfte samt

2. vid undervisning eller gudstjänst.

⁵ Senaste lydelse 2017:323.

Riksdagen samt statliga och kommunala myndigheter får i fall som avses i första stycket 1 även framföra offentliggjorda filmverk och sceniska verk. Verken får framföras endast genom en uppkoppling till ett externt nätverk som tillhandahålls i syfte att tillgodose ett allmänt informationsintresse och, *beträffande* arkiv och bibliotek som avses i 16 § första stycket, genom ett tekniskt hjälpmedel avsett för enstaka besökare i syfte att tillgängliggöra verk som ingår i de egna samlingarna. Framförandet får ske endast i riksdagens eller myndigheternas egna lokaler.

Första stycket 2 ger inte rätt att i förvärvssyfte framföra sammanställningar vid undervisning.

Riksdagen samt statliga och kommunala myndigheter får i fall som avses i första stycket 1 även framföra offentliggjorda filmverk och sceniska verk. Verken får framföras endast genom en uppkoppling till ett externt nätverk som tillhandahålls i syfte att tillgodose ett allmänt informationsintresse och, *när det gäller* arkiv och bibliotek som avses i 16 § *andra* stycket, genom ett tekniskt hjälpmedel avsett för enstaka besökare i syfte att tillgängliggöra verk som ingår i de egna samlingarna. Framförandet får ske endast i riksdagens eller myndigheternas egna lokaler.

27 §⁶

Upphovsrätt *må*, med den begränsning som *följer* av vad i 3 § sägs, helt eller delvis överlätas. Överlåtelse av exemplar *innefattar* *icke* överlåtelse av upphovsrätt. I fråga om beställd porträttbild *äger* upphovsmannen dock *icke* utöva sin rätt utan tillstånd av beställaren eller, efter dennes död, av hans efterlevande make och arvingar.

Upphovsrätt *får*, med den begränsning som *framgår* av 3 §, helt eller delvis överlätas. Överlåtelse av exemplar *omfattar* *inte* överlåtelse av upphovsrätt. I fråga om beställd porträttbild *får* upphovsmannen dock *inte* utöva sin rätt utan tillstånd av beställaren eller, efter dennes död, av hans *eller hennes* efterlevande make och arvingar.

I 29–29 e §§ finns bestämmelser om upphovsmannens rätt till ersättning och information och om upphovsmannens rätt att häva ett avtal. Bestämmelserna tillämpas inte på överlåtelse av upphovsrätt till datorprogram. Avtalsvillkor som inskränker upphovsmannens rätt enligt 29, 29 a eller 29 b § är ogiltiga. Detsamma gäller avtalsvillkor som inskränker upphovsmannens rätt att begära alternativ tvistlösning i en tvist om rätt till ersättning enligt 29 § andra stycket

⁶ Senaste lydelse 1992:1687.

eller om rätt till information enligt 29 a eller 29 b §.

Beträffande överlåtelse av upphovsrätt i vissa särskilda avseenden föreskrivs i 30–40 §§. Dessa bestämmelser tillämpas dock endast i den mån ej annat avtalats.

I 30–32 och 36–39 §§ finns bestämmelser om överlåtelse av upphovsrätt i vissa särskilda avseenden. De tillämpas i den utsträckning det inte har avtalats om något annat.

Upphovsmannens rätt till ersättning

29 §⁷

Om en upphovsman till en framställare av ljudupptagningar eller upptagningar av rörliga bilder överlåter sin rätt att genom uthyrning av sådana upptagningar göra ett verk tillgängligt för allmänheten, har upphovsmannen rätt till skäligen ersättning.

Avtalsvillkor som inskränker denna rätt är ogiltiga.

När en upphovsman i avtal överlåter sin upphovsrätt till någon som avser att utnyttja rätten i förvärvsverksamhet, har upphovsmannen rätt till skäligen ersättning.

Om den avtalade ersättningen för en överlåtelse enligt första stycket senare visar sig vara opropor­tionerligt låg i förhållande till förvärvarens intäkter från utnyttjandet av verket, har upphovsmannen rätt till ytterligare skäligen ersättning.

Upphovsmannens rätt till information

29 a §

Efter en överlåtelse som avses i 29 § första stycket ska förvärvaren minst en gång per år lämna aktuell, relevant och uttömmande information till upphovsmannen om de sätt på vilka verket har utnyttjats, samtliga intäkter som förvärvaren har haft från utnyttjandet och den ersättning som upphovsmannen har rätt till. Skyldigheten att lämna sådan information gäller under förutsättning att

1. förvärvaren har haft intäkter från utnyttjandet av verket, eller

⁷ Senaste lydelse 1997:309.

2. upphovsmannens ersättning är beroende av i vilken omfattning verket utnyttjas.

Vid bedömningen av vilken omfattning den information som ska lämnas enligt första stycket ska ha, ska de särskilda förhållandena i den aktuella sektorn beaktas. Om det med hänsyn till de intäkter utnyttjandet av ett verk gett upphov till skulle innebära en opropor-tionerlig administrativ börda att lämna informationen, får den begränsas till vad som rimligen kan krävas.

Om upphovsmannens bidrag till verket, eller upphovsmannens bidrag i förhållande till ett annat verk där verket ingår, inte är betydande, har upphovsmannen rätt till information enligt första stycket endast om upphovsmannen behöver informationen för att kunna framställa krav på ytterligare skälig ersättning enligt 29 § andra stycket. I sådana fall ska förvärvaren lämna informationen på begäran av upphovsmannen.

29 b §

Om förvärvaren inte har tillgång till information som ska lämnas enligt 29 a §, men informationen finns tillgänglig hos någon som med förvärvarens tillstånd utnyttjar verket, har upphovsmannen rätt att på begäran få informationen från denne. Förvärvaren ska informera upphovsmannen om identiteten på den som utnyttjar verket.

29 c §

Information som har lämnats enligt 29 a eller 29 b § ska upphovsmannen vid tillämpning av lagen (2018:558) om företagshemligheter anses ha fått del av i förtroende i samband med en affärsförbindelse, om den som har lämnat informationen har angett att den utgör en företagshemlighet.

Upphovsmannens rätt att häva ett avtal***29 d §***

Om en överlåtelse som avses i 29 § första stycket innebär att förvärvaren har ensamrätt att utnyttja verket, har upphovsmannen, förutom i fall som avses i 29 e § första stycket, rätt att helt eller delvis häva avtalet och behålla mottagen ersättning, om

1. förvärvaren inte utnyttjar verket inom en rimlig tid från överlåtelsen eller sedan verket senast utnyttjades,

2. upphovsmannen därefter har uppmanat förvärvaren att utnyttja verket och förvärvaren inte inom sex månader från uppmaningen gör det, och

3. det uteblivna utnyttjandet inte till övervägande del beror på omständigheter som upphovsmannen rimligen kan förväntas avhjälpa.

Om upphovsmannen inte har rätt till information enligt 29 a §, ska förvärvaren på begäran lämna den information som krävs för att upphovsmannen ska kunna bedöma om han eller hon har rätt att häva avtalet.

Avtalsvillkor som inskränker upphovsmannens rätt enligt denna paragraf är giltiga endast om de följer av ett kollektivt förhandlat avtal som tillämpas på överlåtelseavtalet.

29 e §

Rätten till hävning enligt 29 d § gäller inte filmverk. Den gäller inte heller överlåtelse av rätt till inspelning av ett verk på film, när filmverket har spelats in.

Om ett verk innehåller bidrag från fler än en upphovsman, kan upphovsmännen endast gemensamt lämna uppmaning och hävningsförklaring som avses i 29 d §.

30 §⁸

Överlåts rätt att överföra ett verk till allmänheten eller att framföra det offentligt, *skall* överlåtelsen gälla för en tid av tre år och inte medföra ensamrätt. *Har längre giltighetstid än tre år bestämts och är ensamrätt avtalad, får upphovsmannen ändå själv överföra eller framföra verket eller överlåta sådan rätt åt annan, om rätten under en tid av tre år inte tagits i bruk.*

Bestämmelserna i denna paragraf gäller inte filmverk.

Om en överlåtelse avser rätt att överföra ett verk till allmänheten eller att framföra det offentligt, ska överlåtelsen gälla i tre år och inte medföra ensamrätt. Detta gäller dock inte filmverk.

38 §

Bestämmelserna om förlagsavtal *äga icke tillämpning* på bidrag till tidning eller tidskrift. *För bidrag till annat samlingsverk gäller icke 33 och 34 §§.*

Bestämmelserna om förlagsavtal *tillämpas inte* på bidrag till en tidning eller tidskrift.

42 a §⁹

En avtalslicens som avses i 42 b–42 h §§ gäller för utnyttjande av verk på visst sätt, när ett avtal har ingåtts om utnyttjande av verk på sådant sätt med en organisation som företräder ett flertal upphovsmän till i Sverige använda verk på området. Avtalslicensen ger användaren rätt att utnyttja verk av det slag som avses med avtalet trots att verkens upphovsmän inte företräds av organisationen. För att ett verk ska få utnyttjas med stöd av 42 c § krävs att avtalet med organisationen har ingåtts av någon som bedriver undervisningsverksamhet i organiserade former.

En avtalslicens som avses i 42 b–42 i och 42 k §§ gäller för utnyttjande av verk på visst sätt, när ett avtal har ingåtts om utnyttjande av verk på sådant sätt med en organisation som företräder ett flertal upphovsmän till i Sverige använda verk på området. Avtalslicensen ger användaren rätt att utnyttja verk av det slag som avses med avtalet trots att verkens upphovsmän inte företräds av organisationen. För att ett verk ska få utnyttjas med stöd av 42 c § krävs att avtalet med organisationen har ingåtts av någon som bedriver undervisningsverksamhet i organiserade former. *För att ett verk ska få utnyttjas med stöd av 42 i § krävs att den avtalsslutande organisationen är en kollektiv förvaltningsorganisation enligt*

⁸ Senaste lydelse 2005:359.

⁹ Senaste lydelse 2013:691.

1 kap. 4 § 3 lagen (2016:977) om kollektiv förvaltning av upphovsrätt.

De villkor i fråga om rätten att utnyttja verket som följer av avtalet gäller. Upphovsmannen ska i fråga om ersättning som lämnas enligt avtalet och förmåner från organisationen vilka väsentligen bekostas genom ersättningen vara likställd med de upphovsmän som organisationen företräder. Upphovsmannen har dock oavsett detta alltid rätt till ersättning som hänför sig till utnyttjandet, om han eller hon begär det inom tre år efter det år då verket utnyttjades. Krav på ersättning får riktas endast mot organisationen.

Gentemot den som använder ett verk med stöd av 42 f § får krav på ersättning göras gällande endast av de avtalsslutande organisationerna. Kraven ska framställas samtidigt.

Avtalslicens för användning av verk som ingår i presspublikationer

42 h §

En leverantör av en informations-samhällets tjänst får, om avtalslicens gäller enligt 42 a §, överföra verk till allmänheten på ett sådant sätt att enskilda kan få tillgång till verken från en plats och vid en tidpunkt som de själva väljer, om verken ingår i en presspublikation som avses i 48 c § och utnyttjandet sker online. Leverantören får också framställa sådana exemplar av verken som är nödvändiga för överföringen.

Första stycket gäller inte, om upphovsmannen hos någon av de avtalsslutande parterna har meddelat förbud mot exemplarframställningen eller överföringen, eller om det av andra skäl finns särskild anledning att anta att upphovsmannen motsätter sig förfogandet.

Avtalslicens för användning av verk som ingår i kulturarvsinstitutioners samlingar men som inte finns i handeln

42 i §

Bibliotek och museer som är tillgängliga för allmänheten, arkiv samt institutioner för film- eller

ljudarvet får, om avtalslicens gäller enligt 42 a § och förutom i fall som avses i 42 j §, framställa exemplar av verk som ingår i de egna samlingarna och tillgängliggöra sådana verk för allmänheten, om det kan antas att verket inte finns tillgängligt i handeln.

Första stycket gäller inte användning som sker i förvärvssyfte och inte heller om upphovsmannen hos någon av de avtalslutande parterna har meddelat förbud mot exemplarframställningen eller tillgängliggörandet.

42 j §

Bestämmelserna i 42 i § gäller inte bestånd av verk som till övervägande del består av verk med anknytning till ett land som inte ingår i Europeiska ekonomiska samarbetsområdet genom att

1. om verket i andra fall än som avses i 3 har getts ut, den första utgivningen har skett i ett sådant land,

2. om verket i andra fall än som avses i 3 inte har getts ut men sänts ut i radio eller tv, den första utsändningen har skett i ett sådant land,

3. om det är ett filmverk, producenten har sitt säte eller sin hemvist i ett sådant land, eller

4. verkets upphovsman är medborgare i ett sådant land och det saknas anknytning som avses i 1–3 till något land.

Trots första stycket gäller 42 i § om den avtalslutande organisationen företräder ett flertal upphovsmän till verk som används i det land till vilket verken i beståndet till övervägande del har anknytning.

45 §¹⁰

En utövande konstnär har, med de inskränkningar som föreskrivs i denna lag, en uteslutande rätt att förfoga över sitt framförande av ett litterärt eller konstnärligt verk eller ett uttryck av folklore genom att

1. ta upp framförandet på en grammofonskiva, en film eller en annan anordning, genom vilken det kan återges,
2. framställa exemplar av en upptagning av framförandet, och
3. göra framförandet eller en upptagning av det tillgängligt för allmänheten.

De rättigheter som avses i första stycket 2 och 3 gäller till utgången av femtionde året efter det år då framförandet gjordes. Om upptagningen har getts ut eller offentliggjorts inom femtio år från framförandet, gäller rättigheterna i stället till utgången av det femtionde eller, för ljudupptagningar, sjuttionde året efter det år då upptagningen först gavs ut eller offentliggjordes.

Bestämmelserna i 2 § andra–fjärde styckena, 3, 6–9, 11–12 och 16 §§, 16 a § tredje stycket, 17–17 c, 17 e, 21, 22, 25–26 b, 26 e, 26 k–26 m och 27–29 §§, 39 § första meningen samt i 41–42 h §§ ska tillämpas i fråga om framföranden som avses i denna paragraf.

Bestämmelserna i 2 § andra–fjärde styckena, 3, 6–9, 11–13 och 15 a–16 §§, 16 a § tredje stycket, 16 e–17 c, 17 e, 21, 22, 25–26 b, 26 e, 26 k–26 m och 27–29 e §§, 39 § första meningen samt i 41–42 k §§ ska tillämpas i fråga om framföranden som avses i denna paragraf. *När det gäller rätt till en ljudupptagning som en utövande konstnär har överlåtit till en framställare av ljudupptagningar ska dock 29 d § inte tillämpas efter det femtionde året efter det år då upptagningen först gavs ut eller, om den inte getts ut, det år då den först offentliggjordes.*

När ett exemplar av en upptagning enligt denna paragraf med den utövande konstnärens samtycke har överlåtit inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet får exemplaret spridas vidare.

Fjärde stycket ger inte rätt att tillhandahålla allmänheten

1. exemplar av en upptagning genom uthyrning eller andra jämförliga rättshandlingar, eller
2. exemplar av en film eller annan anordning på vilken rörliga bilder tagits upp genom utlåning.

46 §¹¹

En framställare av upptagningar av ljud eller rörliga bilder har, med de inskränkningar som föreskrivs i denna lag, en uteslutande rätt att förfoga över sin upptagning genom att

1. framställa exemplar av upptagningen, och
2. göra upptagningen tillgänglig för allmänheten.

¹⁰ Senaste lydelse 2018:1099.

¹¹ Senaste lydelse 2018:1099.

De rättigheter som avses i första stycket gäller till dess femtio år har förflutit efter det år då upptagningen gjordes. Om en ljudupptagning ges ut inom denna tid, gäller rättigheterna i stället till utgången av det sjuttionde året efter det år då ljudupptagningen första gången gavs ut. Om ljudupptagningen inte ges ut under nämnda tid men offentliggörs under samma tid, gäller rättigheterna i stället till utgången av det sjuttionde året efter det år då ljudupptagningen först offentliggjordes. Hävs ett avtal enligt 45 d §, gäller dock inte längre rättigheterna. Om en upptagning av rörliga bilder har getts ut eller offentliggjorts inom femtio år från upptagningen, gäller rättigheterna enligt första stycket till dess femtio år har förflutit efter det år då upptagningen av rörliga bilder först gavs ut eller offentliggjordes.

Bestämmelserna i 2 § andra– fjärde styckena, 6–9 §§, 11 § andra stycket, 11 a, 12 och 16 §§, 16 a § tredje stycket, 17–17 c, 17 e, 21, 22, 25–26 b, 26 e, 26 k–26 m och 42 a–42 h §§ ska tillämpas i fråga om upptagningar som avses i denna paragraf. I fråga om ljudupptagningar ska dessutom det som gäller för filmverk enligt 16 a och 16 b §§ samt 16 c § första, andra och fjärde–sjätte styckena tillämpas.

Bestämmelserna i 2 § andra– fjärde styckena, 6–9 §§, 11 § andra stycket, 11 a, 12, 13 och 15 a–16 §§, 16 a § tredje stycket, 16 e–17 c, 17 e, 21, 22, 25–26 b, 26 e, 26 k–26 m och 42 a–42 k §§ ska tillämpas i fråga om upptagningar som avses i denna paragraf. I fråga om ljudupptagningar ska dessutom det som gäller för filmverk enligt 16 a och 16 b §§ samt 16 c § första, andra och fjärde–sjätte styckena tillämpas.

När ett exemplar av en upptagning enligt denna paragraf med framställarens samtycke har överlåtits inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet får exemplaret spridas vidare.

Fjärde stycket ger inte rätt att tillhandahålla allmänheten

1. exemplar av en upptagning genom uthyrning eller andra jämförliga rättshandlingar, eller

2. exemplar av en film eller annan anordning på vilken rörliga bilder tagits upp genom utlåning.

48 §¹²

Ett radio- eller tv-företag har, med de inskränkningar som föreskrivs i denna lag, en uteslutande rätt att förfoga över en ljudradio- eller televisionsutsändning genom att

1. ta upp utsändningen på en anordning genom vilken den kan återges,
2. framställa exemplar av en upptagning av utsändningen,
3. sprida exemplar av en upptagning av utsändningen till allmänheten,
4. tillåta återutsändning eller en återgivning för allmänheten på platser där allmänheten har tillträde mot inträdesavgift, eller
5. tillåta att en upptagning av utsändningen på trådbunden eller trådlös väg överförs till allmänheten på ett sådant sätt att enskilda kan få tillgång till upptagningen från en plats och vid en tidpunkt som de själva väljer.

De rättigheter som avses i första stycket 2, 3 och 5 gäller till utgången av femtionde året efter det år då utsändningen ägde rum.

¹² Senaste lydelse 2018:1099.

Bestämmelserna i 2 § andra stycket, 6–9 §§, 11 § andra stycket, 11 a, 12 och 16 §§, 16 a § tredje stycket, 17–17 c, 17 e, 21, 22, 25–26 b, 26 e, 42 a, 42 b, 42 d, 42 g och 42 h §§ ska tillämpas i fråga om ljudradio- och televisionsutskändningar som avses i denna paragraf.

När ett exemplar av en upptagning enligt denna paragraf med företagets samtycke har överlåtits inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet får exemplaret spridas vidare.

Om ett radio- eller tv-företag har krav på ersättning för en sådan vidareutskändning som avses i 42 f § och som har skett med företagets samtycke, ska företaget framställa sitt krav samtidigt med de krav som avses i 42 a § tredje stycket.

Bestämmelserna i 2 § andra stycket, 6–9 §§, 11 § andra stycket, 11 a, 12, 13 och 15 a–16 §§, 16 a § tredje stycket, 16 e–17 c, 17 e, 21, 22, 25–26 b, 26 e, 42 a, 42 b, 42 d och 42 g–42 k §§ ska tillämpas i fråga om ljudradio- och televisionsutskändningar som avses i denna paragraf.

Framställare av presspublikationer

48 b §

Den som har framställt en presspublikation har, med de inskränkningar som föreskrivs i denna lag, en uteslutande rätt att genom en informationssamhällets tjänst och för användning online förfoga över sin presspublikation genom att

- 1. framställa exemplar av presspublikationen, och*
- 2. göra presspublikationen tillgänglig för allmänheten på ett sådant sätt att enskilda kan få tillgång till den från en plats och vid en tidpunkt som de själva väljer.*

Rätten enligt första stycket omfattar inte

- 1. en användares förfogande som inte sker i förvärvssyfte,*
- 2. hyperlänkingsåtgärder, eller*
- 3. användning av enstaka ord eller mycket korta utdrag ur en presspublikation.*

Rätten enligt första stycket gäller till utgången av det andra året efter det år då presspublikationen offentliggjordes.

Bestämmelserna i 2 § andra stycket, 6–9 §§, 11 § andra stycket, 11 a och 15 a–16 §§, 16 a § tredje

stycket, 16 e–17 c, 17 e, 21, 22, 25–26 b, 26 e och 42 a–42 k §§ ska tillämpas i fråga om presspublikationer som avses i denna paragraf.

48 c §

Med en presspublikation avses i 48 b § en samling av i huvudsak litterära verk av journalistiskt slag, som inte framställs för vetenskapliga eller akademiska ändamål, och som

1. utgör ett enskilt objekt av en tidskrift eller en regelbundet uppdaterad publikation under en gemensam titel,

2. har till syfte att ge allmänheten information som avser nyheter eller andra teman, och

3. framställs på initiativ av en tjänsteleverantör under dennes redaktionella ansvar och kontroll.

48 d §

De upphovsmän vars verk ingår i en presspublikation har rätt till en lämplig andel av de intäkter som framställaren av presspublikationen får från leverantörer av informationssamhällets tjänster för utnyttjanden enligt den rätt som följer av 48 b §.

Endast en organisation som företräder ett flertal upphovsmän till i Sverige använda verk på området har rätt att kräva in ersättning enligt första stycket. Organisationen ska kräva in ersättningen och fördela den mellan de ersättningsberättigade, efter avdrag för ersättning till organisationen för dess omkostnader. Vid fördelningen ska upphovsmän som inte företräds av organisationen vara likställda med upphovsmän som organisationen företräder.

Framställaren av presspublikationen ska på begäran av organisationen lämna det underlag som

krävs för att ersättningen ska kunna beräknas.

49 §¹³

Den som har framställt en katalog, en tabell eller ett annat dylikt arbete i vilket ett stort antal uppgifter har sammanställts eller vilket är resultatet av en väsentlig investering har uteslutande rätt att framställa exemplar av arbetet och göra det tillgängligt för allmänheten.

Rätten enligt första stycket gäller till dess femton år har förflutit efter det år då arbetet framställdes. Om arbetet har gjorts tillgängligt för allmänheten inom femton år från framställningen, gäller dock rätten till dess femton år har förflutit efter det år då arbetet först gjordes tillgängligt för allmänheten.

Bestämmelserna i 2 § andra–fjärde styckena, 6–9 §§, 11 § andra stycket, 12 § första, andra och fjärde styckena, 14 och 16 §§, 16 a § tredje stycket, 17–17 c, 17 e, 18–22, 25–26 b och 26 e §§, 26 g § femte och sjätte styckena samt i 42 a–42 h §§ ska tillämpas på arbeten som avses i denna paragraf. Är ett sådant arbete eller en del av det föremål för upphovsrätt, får denna rätt också göras gällande.

Bestämmelserna i 2 § andra–fjärde styckena, 6–9 §§, 11 § andra stycket, 12 § första, andra och fjärde styckena, 13–16 §§, 16 a § tredje stycket, 16 e–17 c, 17 e, 19–22, 25–26 b och 26 e §§, 26 g § femte och sjätte styckena samt i 42 a–42 k §§ ska tillämpas på arbeten som avses i denna paragraf. Är ett sådant arbete eller en del av det föremål för upphovsrätt, får *upphovsrätten* också göras gällande.

Ett avtalsvillkor som utvidgar framställarens rätt enligt första stycket till ett offentligtgjort arbete är ogiltigt.

49 a §¹⁴

Den som har framställt en fotografisk bild har uteslutande rätt att framställa exemplar av bilden och göra den tillgänglig för allmänheten. Rätten gäller oavsett om bilden används i ursprungligt eller ändrat skick och oavsett vilken teknik som utnyttjas.

Den som har framställt en fotografisk bild har uteslutande rätt att framställa exemplar av bilden och göra den tillgänglig för allmänheten. Rätten gäller oavsett om bilden används i ursprungligt eller ändrat skick och oavsett vilken teknik som utnyttjas. *Rätten gäller dock inte om det huvudsakliga motivet för bilden utgörs av ett konstverk för vilket upphovsrätt inte längre gäller.*

Med fotografisk bild avses även en bild som har framställts genom ett förfarande som är jämförligt med fotografi.

Rätten enligt första stycket gäller till dess femtio år har förflutit efter det år då bilden framställdes.

¹³ Senaste lydelse 2018:1099.

¹⁴ Senaste lydelse 2018:1099.

Bestämmelserna i 2 § andra-fjärde styckena, 3, 7–9, 11 och 11 a §§, 12 § första och fjärde styckena, 16 §, 16 a § tredje stycket, 17–17 c, 17 e, 18–21 och 23 §§, 24 § första stycket, 25–26 b, 26 e, 26 k–28, 31–38, 41–42 h och 50–52 §§ ska tillämpas på bilder som avses i denna paragraf. Är en sådan bild föremål för upphovsrätt, får *denna rätt* också göras gällande.

Bestämmelserna i 2 § andra-fjärde styckena, 3, 7–9, 11 och 11 a §§, 12 § första och fjärde styckena, 13 och 15–16 §§, 16 a § tredje stycket, 16 e–17 c, 17 e, 19–21 och 23 §§, 24 § första stycket, 25–26 b, 26 e, 26 k–28, 29–29 e, 31, 32, 36–38, 41–42 k och 50–52 §§ ska tillämpas på bilder som avses i denna paragraf. Om en sådan bild är föremål för upphovsrätt, får *upphovsrätten* också göras gällande.

49 c §
Regeringen får meddela föreskrifter om skyldighet för den som använder verk enligt 16 e § eller ingår ett avtal som avses i 42 i § att till Europeiska unionens immaterialrättsmyndighet lämna de uppgifter som, enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/790 av den 17 april 2019 om upphovsrätt och närstående rättigheter på den digitala inre marknaden och om ändring av direktiven 96/9/EG och 2001/29/EG, ska tillgängliggöras på den webbportal som myndigheten tillhandahåller.

52 f §¹⁵

Den som på grund av bestämmelserna i 16, 17, 17 a, 17 e, 26, 26 a eller 26 e § får utnyttja ett upphovsrättsligt skyddat verk har rätt att använda ett exemplar av ett verk som denne lovligen har tillgång till på sätt som anges i aktuell bestämmelse även om exemplaret skyddas av en teknisk åtgärd.

Den som på grund av bestämmelserna i 13, 15 a, 15 b, 16, 17, 17 a, 17 e, 26, 26 a eller 26 e § får utnyttja ett upphovsrättsligt skyddat verk har rätt att använda ett exemplar av ett verk som denne lovligen har tillgång till på sätt som anges i aktuell bestämmelse även om exemplaret skyddas av en teknisk åtgärd.

Om en teknisk åtgärd hindrar sådan användning, får en domstol på yrkande av en berättigad användare förelägga upphovsmanen eller dennes rättsinnehavare vid vite att möjliggöra för användaren att utnyttja verket på sätt som anges i aktuell bestämmelse.

¹⁵ Senaste lydelse 2018:1099.

I fråga om verk som har gjorts tillgängliga för allmänheten i enlighet med överenskomna avtalsvillkor på ett sätt som gör att enskilda kan få tillgång till verket genom överföring från en plats och vid en tidpunkt som de själva har valt gäller första och andra styckena endast sådan användning som sker med stöd av 17 eller 17 a §.

I fråga om verk som har gjorts tillgängliga för allmänheten i enlighet med överenskomna avtalsvillkor på ett sätt som gör att enskilda kan få tillgång till verket genom överföring från en plats och vid en tidpunkt som de själva har valt gäller första och andra styckena endast sådan användning som sker med stöd av 13, 15 a eller 15 b §, 16 § första stycket, 17 eller 17 a §.

52 h §¹⁶

Vad som i detta kapitel föreskrivits beträffande verk skall också tillämpas på prestationer som skyddas enligt 45, 46 och 48 §§ samt sådana sammanställningar och fotografier som skyddas enligt 49 och 49 a §§.

Det som föreskrivs om verk i detta kapitel ska också tillämpas på prestationer som skyddas enligt 45, 46, 48 och 48 b §§ samt sådana sammanställningar och fotografier som skyddas enligt 49 och 49 a §§.

6 b kap. Särskilda bestämmelser om vissa onlinetjänster för delning av innehåll

Tillämpningsområdet

52 i §

Detta kapitel gäller för sådana informationssamhällets tjänster som har som ett huvudsyfte att lagra och ge allmänheten tillgång till en stor mängd verk som laddats upp online av tjänsternas användare, om

1. tjänsteleverantören ordnar och marknadsför verken i vinstsyfte, och

2. tjänsten spelar en viktig roll på innehållsmarknaden genom att konkurrera med andra slags befintliga eller potentiella onlinetjänster för innehåll.

¹⁶ Senaste lydelse 2005:359.

**Tjänsteleverantörens
upphovsrättsliga ansvar****52 j §**

När en användare gör ett verk tillgängligt för allmänheten genom att ladda upp det på tjänsten, ska även tjänsteleverantören anses överföra verket till allmänheten enligt 2 § tredje stycket 1.

Bestämmelserna i 18 § lagen (2002:562) om elektronisk handel och andra informationssamhällets tjänster ska inte tillämpas på det ansvar som enligt denna lag föreskrivs för en sådan överföring.

Verkan av erhållna tillstånd**52 k §**

Om en tjänsteleverantör har tillstånd att överföra ett verk till allmänheten enligt 52 j § första stycket, ska tillståndet även anses omfatta den överföring till allmänheten som görs av användaren, under förutsättning att

1. användaren inte agerar i förvärvssyfte, eller
2. användarens verksamhet inte genererar betydande intäkter.

**Tjänsteleverantörens
ansvarsfrihet****52 l §**

En tjänsteleverantör ska inte ansvara för en olovlig överföring enligt 52 j § om leverantören, för det fall leverantören har fått en välgrundad underrättelse från rättsinnehavaren, skyndsamt hindrar tillgång till innehållet. För ansvarsfrihet krävs därutöver att leverantören har gjort det som skäligen kan krävas för att

1. få tillstånd till de överföringar till allmänheten som leverantören gör på tjänsten, och
2. säkerställa att innehåll som medför intrång i upphovsrätten till verk som rättsinnehavarna har

försett leverantören med relevant och nödvändig information om, inte görs tillgängligt på tjänsten.

Vid bedömningen av om leverantören har gjort vad som skäligen kan krävas ska särskilt beaktas

1. vilken typ av tjänst leverantören tillhandahåller,
2. vilken publik och omfattning tjänsten har,
3. vilken typ av verk som användarna av tjänsten laddar upp där, och
4. vilka lämpliga och effektiva medel för att vidta åtgärder enligt första stycket 2 som finns tillgängliga på marknaden och leverantörens kostnad för dem.

De åtgärder som leverantören ska vidta för ansvarsfrihet enligt denna paragraf hindrar inte att leverantören vidtar nödvändiga åtgärder för att uppfylla sina skyldigheter enligt 52 o §.

52 m §

Det krav för ansvarsfrihet som föreskrivs i 52 l § första stycket 2 gäller inte för en tjänst som har varit tillgänglig för allmänheten i Europeiska ekonomiska samarbetsområdet under kortare tid än tre år, under förutsättning att

1. tjänsteleverantörens årsomsättning understiger ett belopp motsvarande 10 miljoner euro, och
2. antalet unika besökare på tjänsten föregående kalenderår inte översteg 5 miljoner per månad i genomsnitt.

Rätt till information

52 n §

En tjänsteleverantör ska på begäran av en rättsinnehavare eller en användare lämna information om de åtgärder leverantören vidtar enligt 52 l §.

Om leverantören har ingått ett avtal med en rättsinnehavare om

sådan överföring till allmänheten som avses i 52 j §, ska leverantören informera rättsinnehavaren om den användning som sker med stöd av avtalet.

Skydd för laglig användning

52 o §

En tjänsteleverantör ska säkerställa att de åtgärder leverantören vidtar för att hindra tillgång till innehåll enligt 52 l § inte hindrar lagliga överföringar till allmänheten i någon påtaglig omfattning. Metoder för automatisk blockering får endast användas för att hindra tillgång till innehåll som med en hög grad av sannolikhet kan antas medföra intrång i upphovsrätt.

När tillgång till innehåll hindras, ska användaren skyndsamt underrettas om det.

Användarnas rätt att tillgängliggöra material

52 p §

En användare får, trots 2 §, tillgängliggöra verk för citat, kritik och recensioner och i karikatyr-, parodi- eller pastischsyfte på en tjänst som avses i 52 i §. Bestämmelserna i 11 § andra stycket ska tillämpas i sådana fall.

Användaren har också rätt att, utan hinder av åtgärder som tjänsteleverantören vidtar enligt 52 l §, tillgängliggöra innehåll som inte medför intrång i upphovsrätt på tjänsten.

Tjänsteleverantören ska i sina användarvillkor informera användarna om deras rätt enligt denna paragraf.

Klagomål

52 q §

En tjänsteleverantör ska ha rutiner för att kunna hantera klagomål från användare av tjänsten när

tillgången till innehåll som de laddat upp har hindrats till följd av en åtgärd som vidtagits med stöd av 52 l §.

Den berörda rättsinnehavaren ska få tillfälle att yttra sig över klagomålet och motivera sin begäran om att tillgången till innehållet ska hindras.

Klagomål ska avgöras skyndsamt. Om rättsinnehavarens begäran inte är vederbörligen motiverad, ska innehållet återställas. Ett beslut om att inte återställa tillgången till innehållet ska föregås av en manuell granskning.

Skadestånd

52 r §

Om en tjänsteleverantör uppsåtligen eller av oaktsamhet åsidosätter sina skyldigheter enligt 52 o § och en användare lider skada av åsidosättandet, ska leverantören ersätta skadan.

Föreläggande att vidta rättelse

52 s §

Om en tjänsteleverantör åsidosätter sina skyldigheter enligt 52 o § eller 52 q § första eller tredje stycket får en domstol vid vite förelägga leverantören att vidta rättelse.

En talan om föreläggande enligt första stycket får väckas av en användare eller av en organisation som företräder användare.

En talan om utdömande av vite förs av den som har ansökt om föreläggandet.

Tillämpning på närstående rättigheter

52 t §

Det som sägs om verk i detta kapitel ska också tillämpas på prestationer som avses i 45, 46 och 48 §§ och fotografier som avses i 49 a §.

Tvingande bestämmelser***52 u §***

Ett avtalsvillkor som inskränker en användares rätt enligt detta kapitel är ogiltigt.

61 §¹⁷

Bestämmelserna i 45, 47 och 48 §§ är tillämpliga på framföranden, ljudupptagningar samt ljudradio- och televisionsutsändningar som äger rum i Sverige. Dessutom tillämpas *bestämmelserna i 45 §* på framföranden av den som är svensk medborgare eller har sin vanliga vistelseort i Sverige, *bestämmelserna i 47 §* på ljudupptagningar vars framställare är svensk medborgare eller svensk juridisk person eller har sin vanliga vistelseort i Sverige och *bestämmelserna i 48 §* på utsändningar av radio- eller televisionsföretag som har sitt säte *här i landet*. Bestämmelserna i 46 § tillämpas på ljudupptagningar och upptagningar av rörliga bilder vars framställare är svensk medborgare eller svensk juridisk person eller har sin vanliga vistelseort i Sverige liksom på sådana upptagningar av rörliga bilder som äger rum i Sverige. Bestämmelsen i 46 § om *eftergörande* gäller dock alla ljudupptagningar.

Bestämmelserna i 49 § tillämpas på arbeten vars framställare är svensk medborgare eller har sin vanliga vistelseort i Sverige. Bestämmelserna tillämpas även på arbeten vars framställare är svensk juridisk person och har sitt säte, sitt huvudkontor eller sin huvudsakliga verksamhet i Sverige. Om den juridiska personen har sitt säte i Sverige men inte sitt huvudkontor eller sin huvudsakliga verksamhet här, tillämpas bestämmelserna

Bestämmelserna i 45, 47 och 48 §§ är tillämpliga på framföranden, ljudupptagningar samt ljudradio- och televisionsutsändningar som äger rum i Sverige. Dessutom tillämpas 45 § på framföranden av den som är svensk medborgare eller har sin vanliga vistelseort i Sverige, 47 § på ljudupptagningar vars framställare är svensk medborgare eller svensk juridisk person eller har sin vanliga vistelseort i Sverige och 48 § på utsändningar av radio- eller televisionsföretag som har sitt säte i *Sverige*. Bestämmelserna i 46 § tillämpas på ljudupptagningar och upptagningar av rörliga bilder vars framställare är svensk medborgare eller svensk juridisk person eller har sin vanliga vistelseort i Sverige liksom på sådana upptagningar av rörliga bilder som äger rum i Sverige. Bestämmelsen i 46 § om *exemplarframställning* gäller dock alla ljudupptagningar.

Bestämmelserna i 48 b § tillämpas på presspublikationer vars framställare är etablerad i Sverige. Bestämmelserna i 49 § tillämpas på arbeten vars framställare är svensk medborgare eller har sin vanliga vistelseort i Sverige. Bestämmelserna tillämpas även på arbeten vars framställare är svensk juridisk person och har sitt säte, sitt huvudkontor eller sin huvudsakliga verksamhet i Sverige. Om den juridiska personen har sitt säte i

¹⁷ Senaste lydelse 2007:521.

dock endast om arbetet ingår i en ekonomisk verksamhet som har etablerats i Sverige.

Sverige men inte sitt huvudkontor eller sin huvudsakliga verksamhet här, tillämpas bestämmelserna dock endast om arbetet ingår i en ekonomisk verksamhet som har etablerats i Sverige.

Av bestämmelserna i 49 a § tillämpas hänvisningen till 50 och 51 §§ på alla fotografiska bilder och övriga bestämmelser på fotografiska bilder

1. vars framställare är svensk medborgare eller har sin vanliga vistelseort i Sverige eller

2. som först har *utgivits* i Sverige eller samtidigt i Sverige och utomlands eller

3. som har infogats i en byggnad eller annan anordning som är fast förenad med marken, om byggnaden eller anordningen är belägen i Sverige.

Vid tillämpningen av tredje stycket 2 anses utgivningen ha skett samtidigt, om bilden har *utgivits* i Sverige inom trettio dagar efter utgivningen utomlands.

Av bestämmelserna i 45 § tillämpas hänvisningen till 26 k–26 m §§ endast på framföranden som har gjorts av någon som är svensk medborgare eller som har sin vanliga vistelseort i Sverige. Av bestämmelserna i 46 § tillämpas hänvisningen till 26 k–26 m §§ endast på upptagningar vars framställare är svensk medborgare eller svensk juridisk person eller har sin vanliga vistelseort i Sverige. Av bestämmelserna i 49 a § tillämpas hänvisningen till 26 k–26 p §§ endast på fotografiska bilder vars framställare är svensk medborgare eller har sin vanliga vistelseort i Sverige.

1. vars framställare är svensk medborgare eller har sin vanliga vistelseort i Sverige, eller

2. som först har *getts ut* i Sverige eller samtidigt i Sverige och utomlands, eller

Vid tillämpningen av tredje stycket 2 anses utgivningen ha skett samtidigt, om bilden har *getts ut* i Sverige inom trettio dagar efter utgivningen utomlands.

61 c §

När lärare och elever vid en utbildningsanstalt som är etablerad i ett EES-land i samband med undervisning på distans använder verk och prestationer som skyddas enligt denna lag och användningen sker i enlighet med de bestämmelser som i det landet genomför artikel 5 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2019/790 av den 17 april 2019 om upphovsrätt och närstående rättigheter på den digitala inre marknaden och om ändring av direktiven 96/9/EG och 2001/29/EG, i den ursprungliga lydelsen, ska den upphovsrättsligt relevanta åtgärden anses ske i det landet.

61 d §

När ett bibliotek, museum, arkiv eller en institution för film- eller ljudarvet som är etablerad i ett EES-land använder verk och prestationer som skyddas enligt denna lag och användningen sker i enlighet med de bestämmelser som i det landet genomför artikel 8 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2019/790 av den 17 april 2019 om upphovsrätt och närstående rättigheter på den digitala inre marknaden och om ändring av direktiven 96/9/EG och 2001/29/EG, i den ursprungliga lydelsen, ska den upphovsrättsligt relevanta åtgärden anses ske i det landet.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.
  2. Lagen tillämpas även på verk och prestationer som har tillkommit före ikraftträdandet.
  3. Äldre bestämmelser gäller i fråga om åtgärder som har vidtagits eller rättigheter som har förvärvats före ikraftträdandet. Den nya bestämmelsen i 29 § andra stycket gäller dock även avtal som har ingåtts före ikraftträdandet men tidigast den 1 januari 2003. I fråga om sådana avtal ska upphovsmannen, den utövande konstnären eller framställaren av en fotografisk bild ha samma rätt till information som en upphovsman vars bidrag till ett verk inte är betydande har enligt 29 a § tredje stycket och 29 b §.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (2016:977) om kollektiv förvaltning av upphovsrätt

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om lagen (2016:977) om kollektiv förvaltning av upphovsrätt

dels att 1 kap. 3 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 10 kap. 2 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

3 §

Om en organisation som inte är en kollektiv förvaltningsorganisation ingår avtal som anges i 42 a § lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk eller kräver in ersättning enligt 26 m, 26 p eller 45 b § eller 47 § tredje stycket samma lag, ska det som gäller för en kollektiv förvaltningsorganisation enligt 5 kap. 5 § första stycket 1–4 och andra stycket 1 och 2 och 9 § första stycket, 7–9 kap. och 10 kap. 1–4 §§ denna lag gälla för den verksamheten.

Om en organisation som inte är en kollektiv förvaltningsorganisation ingår avtal som anges i 42 a § lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk eller kräver in ersättning enligt 26 m, 26 p eller 45 b § eller 47 § tredje stycket samma lag, ska det som gäller för en kollektiv förvaltningsorganisation enligt 4 kap. 3 §, 5 kap. 5 § första stycket 1–4 och andra stycket 1 och 2 och 9 § första stycket, 7–9 kap., 10 kap. 1–4 och 8 §§ och 11 kap. 12 § första stycket denna lag gälla för den verksamheten.

10 kap.

2 a §

En kollektiv förvaltningsorganisation ska tillhandahålla rättighetshavare information om

1. organisationens möjligheter att ingå avtal med stöd 3 a kap. lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk och om de avtal som ingås av organisationen enligt de bestämmelserna, och

2. möjligheterna för rättighetshavare som inte företräds av organisationen att meddela förbud

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/790 av den 17 april 2019 om upphovsrätt och närstående rättigheter på den digitala inre marknaden och om ändring av direktiven 96/9/EG och 2001/29/EG, i den ursprungliga lydelsen.

mot användning som annars omfattas av sådana avtal.

Informationen ska tillhandahållas under en rimlig tid innan verk och andra skyddade prestationer utnyttjas med stöd av avtal som avses i första stycket och under den tid utnyttjandet pågår.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.
  2. Äldre bestämmelser gäller för avtal som ingåtts före ikraftträdandet.

3 Förslag till lag om ändring i lagen (2017:322) om medling i vissa upphovsrättstvister

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om lagen (2017:322) om medling i vissa upphovsrättstvister

dels att 1, 3 och 5 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 1 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §²

Denna lag gäller när det uppkommer en tvist om ingåendet av ett avtal som är en förutsättning för avtalslicens enligt 42 b, 42 c, 42 d, 42 e, 42 f eller 42 g § lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk.

Lagen gäller också vid motsvarande tvister som kan uppkomma till följd av hänvisningarna till 42 b–42 g §§ i 45, 46, 48, 49 och 49 a §§ lagen om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk.

Lagen gäller dessutom vid motsvarande tvister som kan uppkomma när avtal om exemplarframställning ska ingås med svenska radio- eller tv-företag eller när avtal om vidareändning ska ingås med radio- eller tv-företag som verkställer utsändningar inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Denna lag gäller när det uppkommer en tvist om ingåendet av ett avtal som är en förutsättning för avtalslicens enligt 42 b, 42 c, 42 d, 42 e, 42 f, 42 g eller 42 h § lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk.

Lagen gäller också vid motsvarande tvister som kan uppkomma till följd av hänvisningarna till 42 b–42 h §§ i 45, 46, 48, 48 b, 49 och 49 a §§ lagen om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk.

1 a §

Denna lag gäller också om det i andra fall än som anges i 1 § uppkommer en tvist om ingåendet av ett avtal som gäller rätt att göra filmverk tillgängliga för allmänheten på en beställvideotjänst online. Bestämmelserna i 13 och 14 §§ om tidsbegränsade avtals fortsatta tillämpning gäller dock inte vid sådan tvist.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/790 av den 17 april 2019 om upphovsrätt och närstående rättigheter på den digitala inre marknaden och om ändring av direktiven 96/9/EG och 2001/29/EG, i den ursprungliga lydelsen.

² Senaste lydelse 2021:358.

3 §

Om förhandlingar i fråga om ett avtal som avses i 1 § inte leder till att parterna ingår något avtal, får vardera parten ansöka om medling.

Om förhandlingar i fråga om ett avtal som avses i 1 *eller 1 a* § inte leder till att parterna ingår något avtal, får vardera parten ansöka om medling.

Även den som har begärt förhandling i fråga om ett sådant avtal men fått sin begäran avvisad får ansöka om medling, under förutsättning att denne kan vara part i avtalet.

5 §

Domstolen ska besluta om medling, om

1. ansökan gäller en sådan tvist som anges i 1 §,

2. det är en sådan situation som avses i 3 §,

3. ansökan görs inom den tid som anges i 4 § andra stycket, *och*

4. det inte finns annan särskild anledning att avslå ansökan.

1. ansökan gäller en sådan tvist som anges i 1 *eller 1 a* §,

3. ansökan görs inom den tid som anges i 4 § andra stycket,

4. *motparten, när ansökan gäller en sådan tvist som avses i 1 a §, inte motsätter sig medling, och*

5. det inte finns annan särskild anledning att avslå ansökan.

Även om ansökan görs efter den tid som anges i 4 § andra stycket, får domstolen besluta om medling, under förutsättning att övriga villkor är uppfyllda och att inte motparten gör en invändning om att ansökan inte har gjorts inom föreskriven tid.

När domstolen beslutar om medling ska den utse en medlare. Den som utses till medlare ska vara opartisk och i övrigt lämplig för uppdraget. Innan domstolen utser en medlare ska parterna ha fått tillfälle att yttra sig.

Domstolen ska ange inom vilken tid medlingen senast ska vara avslutad.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

BILAGA 3

Kulturutskottets yttrande 2022/23:KrU1y

Upphovsrätten på den digitala inre marknaden

Till näringsutskottet

Näringsutskottet har beslutat att ge kulturutskottet tillfälle att senast den 10 november 2022 yttra sig över proposition 2021/22:278 Upphovsrätten på den digitala marknaden och följdmotioner som väckts med anledning av propositionen.

Kulturutskottet har beslutat att yttra sig över propositionen i de delar som berör utskottets beredningsområde, dvs. propositionen i sin helhet samt de följdmotioner som lämnats med anledning av propositionen, motion 2022/23:27 av Elin Söderberg och Amanda Lind (båda MP) och kommittémotion 2022/23:20 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V).

Kulturutskottet föreslår att näringsutskottet tillstyrker propositionens förslag och avstyrker samtliga motionsyrkanden.

I yttrandet finns två avvikande meningar (V, MP) och ett särskilt yttrande (S).

Utskottets överväganden

Propositionen

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås nya regler på upphovsrättsområdet som syftar till att anpassa upphovsrätten till den senaste tekniska utvecklingen. Med förslagen genomförs EU-direktivet om upphovsrätten på den digitala inre marknaden (Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/790 av den 17 april 2019 om upphovsrätt och närstående rättigheter på den digitala inre marknaden och om ändring av direktiven 96/9/EG och 2001/29/EG). Bland annat föreslås nya inskränkningar i upphovsrätten för att underlätta undervisning och forskning och för att kulturarvet ska kunna bevaras. Nya bestämmelser föreslås också för att förbättra förutsättningarna för att fritt kunna återge äldre konstverk.

I propositionen föreslås också att framställare av presspublikationer ges en ny ensamrätt till sina publikationer för att tidningsföretagen ska kunna få ersättning när deras material används på internet. Vidare föreslås en ny avtalslicens för att underlätta för användare och rättsinnehavare genom att möjliggöra heltäckande avtal i situationer där presspublikationer utnyttjas på internet.

Nya regler föreslås för att reglera ansvaret för leverantörer av tjänster på internet där användarna själva laddar upp material. Bestämmelserna som föreslås innebär att leverantörerna ska ingå avtal med de rättsinnehavare som vill det, men också att de ska vara skyldiga att i flera avseenden agera i förhållande till material som mot rättsinnehavarens vilja laddas upp på tjänsterna. Särskilda regler föreslås för att skydda tjänsternas användare.

Slutligen föreslås ett antal bestämmelser som avser att stärka avtalspositionen för upphovsmän, utövande konstnärer och fotografer när de överlåter sina rättigheter till förlag, producenter, tidningar och andra aktörer på den upphovsrättsliga marknaden.

Upphovsrättsligt ansvar för vissa onlinetjänster

Genom direktivet harmoniseras upphovsrätten ytterligare inom EU. I direktivets fjärde avdelnings andra kapitel finns bestämmelser som reglerar det upphovsrättsliga ansvaret för vissa typer av leverantörer av informationssamhällets tjänster (artikel 17). Det rör sig om tjänster där det är användarna som laddar upp det innehåll som man kan ta del av med hjälp av tjänsten. Bestämmelserna syftar till att skapa bättre förutsättningar för rättsinnehavarna att ingå avtal med tjänsteleverantörerna om ersättning för användningen av det innehåll som laddas upp av användarna utan tillstånd från rättsinnehavarna. De reglerar också vilka åtgärder tjänsteleverantörerna måste vidta för att hindra tillgång till sådant innehåll som rättsinnehavarna särskilt

anmäلت till tjänsteleverantören. Därutöver finns bestämmelser om förhållandet mellan tjänsteleverantörer och de som använder sig av tjänsten.

En ny ansvarsbegränsning för tjänsteleverantörer föreslås införas. En tjänsteleverantör ska, enligt förslaget, inte ansvara för en olovlig överföring om leverantören, i de fall denne har fått en välgrundad underrättelse från rättsinnehavaren, skyndsamt hindrar tillgång till innehållet. För att undgå ansvar ska leverantören därutöver ha gjort det som skäligen kan krävas för att få tillstånd för de överföringar till allmänheten som görs på tjänsten och för att säkerställa att innehåll som medför intrång i upphovsrätten till verk som rättsinnehavarna har försett leverantören med relevant och nödvändig information om, inte görs tillgängligt på tjänsten. Vid bedömningen av om leverantören har gjort vad som skäligen kan krävas ska det särskilt beaktas vilken typ av tjänst leverantören tillhandahåller, vilken publik och omfattning tjänsten har, vilken typ av verk användarna av tjänsten laddar upp samt vilka lämpliga och effektiva medel för att vidta åtgärder som finns tillgängliga på marknaden och leverantörens kostnad för dem. De åtgärder tjänsteleverantören ska vidta för ansvarsfrihet ska inte hindra leverantören från att vidta nödvändiga åtgärder för att uppfylla sina skyldigheter att inte hindra tillgång till lagligt innehåll. Nystartade tjänster föreslås under vissa förutsättningar undantas från skyldigheten att göra det som skäligen kan krävas för att säkerställa att innehåll som medför intrång i upphovsrätten inte görs tillgängligt på tjänsten.

Ersättning

I propositionen föreslås att det införs en ny bestämmelse om rätt till ersättning. När en upphovsman i ett avtal överlåter sin upphovsrätt till någon som avser att utnyttja rätten i förvärvsverksamhet, ska upphovsmannen ha rätt till skäligen ersättning. Avtalsvillkor som inskränker rätten föreslås vara ogiltiga. Rätten föreslås även gälla för utövande konstnärer och framställare av fotografiska bilder.

Rätt till information

De särskilda bestämmelserna i lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk, upphovsrättslagen, om rätt till information vid förlagsavtal föreslås nu ersättas med nya generella bestämmelser om rätt till information. Den som förvärvat upphovsrätt till ett verk av upphovsmannen ska, enligt förslaget, minst en gång per år lämna aktuell, relevant och uttömmande information till upphovsmannen om de sätt på vilka verket har utnyttjats, samtliga intäkter som förvärvaren har haft från utnyttjandet och den ersättning som upphovsmannen har rätt till, under förutsättning att förvärvaren har haft intäkter från utnyttjandet av verket eller upphovsmannens ersättning är beroende av i vilken omfattning verket utnyttjas. Vid bedömningen av omfattningen av den information som ska lämnas ska de särskilda förhållandena i den aktuella sektorn beaktas. Om det med hänsyn till de

intäkter som utnyttjandet av ett verk har gett upphov till skulle innebära en oproportionerlig administrativ börda att lämna sådan information, ska informationen, enligt förslaget, få begränsas till vad som rimligen kan krävas. Om upphovsmannens bidrag till verket, eller upphovsmannens bidrag i förhållande till ett annat verk där verket ingår, inte är betydande, ska upphovsmannen ha rätt till informationen endast om han eller hon behöver den för att kunna ställa krav på ytterligare skäligen ersättning. I sådana fall ska upphovsmannen få informationen på begäran. Om förvärvaren inte har tillgång till information som upphovsmannen har rätt till, men informationen finns tillgänglig hos någon som utnyttjar verket med förvärvarens tillstånd, ska upphovsmannen ha rätt att på begäran få informationen från denne. Vid en sådan begäran ska förvärvaren, enligt förslaget, informera upphovsmannen om identiteten på den som utnyttjar verket. Avtalsvillkor som inskränker rätten till information föreslås vara ogiltiga. Information ska vid tillämpning av lagen (2018:558) om företagshemligheter anses lämnade i förtroende i samband med en affärsförbindelse, om den som lämnar informationen har angett att den utgör en företagshemlighet. Rätten till information föreslås gälla också för utövande konstnärer och framställare av fotografiska bilder.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2023. Lagen föreslås vidare tillämpas på verk och prestationer som har tillkommit före ikraftträdandet. Äldre bestämmelser föreslås fortfarande gälla för åtgärder som har vidtagits eller rättigheter som har förvärvats före ikraftträdandet. Den nya bestämmelsen om upphovsmäns, utövande konstnärers och fotografers rätt till ytterligare skäligen ersättning föreslås dock gälla även avtal som har ingåtts före ikraftträdandet men tidigast den 1 januari 2003. I fråga om sådana avtal ska, enligt förslaget, upphovsmannen, den utövande konstnären eller framställaren av en fotografisk bild ha samma rätt till information som en upphovsman vars bidrag till ett verk inte är betydande.

Motionerna

Upphovsrättsligt ansvar för vissa onlinetjänster

I kommittémotion 2022/23:20 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkande 1 föreslås att lagtexten ”gjort det som skäligen kan krävas” i regeringens förslag till 52 1 § ska ersättas med ”gjort vad de har kunnat” i relation till tjänsteleverantörens arbete för att söka avtal. I samma motions yrkande 2 begärs också ett förtydligande av vilken information leverantörerna behöver lämna för att bevisa att de har vidtagit tillräckliga åtgärder för att hindra tillgång till olovligt innehåll.

Även i motion 2022/23:27 av Elin Söderberg och Amanda Lind (båda MP) yrkande 1 framförs att 52 1 § bör ändras i enlighet med direktivet genom att

man ersätter ”gjort det som skäligen kan krävas” med direktivets lydelse ”gjort vad de har kunnat”.

Ersättning

I kommittémotion 2022/23:20 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om att regeringen ska återkomma med lagtext som stämmer överens med direktivet i fråga om en lämplig, skälig och proportionerlig ersättning. I motionen framförs bl.a. att bestämmelserna om ersättning är en mycket viktig del av direktivet och att det möjliggör en bättre situation för upphovsmän och kulturskapare. I samma motions yrkande 4 framförs att regeringen bör återkomma med förslag på lagtext för att tydliggöra att engångsbelopp eller friköp som regel ska anses oskäliga.

I motion 2022/23:27 av Elin Söderberg och Amanda Lind (båda MP) yrkande 3 föreslås att behovet av tvingande lagvalsregler utreds. I motionen konstateras att artikel 18 i upphovsrättsdirektivet föreskriver att upphovspersoner ska ha rätt till lämplig och proportionerlig ersättning, vilket föreslås implementeras genom 29 § upphovsrättslagen. Motionärerna befarar att denna tvingande bestämmelse dock kan komma att kringgås genom att utländska bolag hävdar att svensk rätt inte ska tillämpas på avtalen, som t.ex. är fallet i video on demand-sektorn där amerikanska bolag oftast kräver att amerikansk rätt ska tillämpas. Detta innebär, anför motionärerna, en konkurrensnackdel för de svenska och europeiska bolag som följer upphovsrättsdirektivets regler.

Rätt till information

Lorena Delgado Varas m.fl. (V) framför i kommittémotion 2022/23:20 yrkande 5 att regeringen bör återkomma med ett förslag till lagtext för att avgränsa begränsningen av undantaget administrativt betungande till mer specificerade och legitima situationer. I motionens yrkande 6 efterlyses en förenklad process för att underlätta upphovsrättspersoners informationsinhämtning i fall med underlicenstagare. Motionärerna föreslår att regeringen ska återkomma med förslag om detta.

I motion 2022/23:27 av Elin Söderberg och Amanda Lind (båda MP) yrkande 2 anför att det ytterligare bör undersökas hur rättighetshavare ska få löpande tillgång till adekvat information om hur deras verk används, även i tredje led. I motionen anför att det utan tillförsäkrad insyn i hur verk används, både i andra och i tredje led, blir omöjligt att bedöma om rättighetsinnehavarens ersättning är skälig.

Uppföljning och utvärdering

I kommittémotion 2022/23:20 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkande 7 anför att det bör göras en uppföljning av genomförandet under mandatperioden. I motionen framförs vikten av ett enhetligt och sammanhängande regelverk för såväl kulturskapare som kulturinstitutioner.

I motion 2022/23:27 av Elin Söderberg och Amanda Lind (båda MP) yrkande 4 föreslås att den svenska implementeringen av upphovsrättsdirektivet utvärderas löpande. I motionen framförs bl.a. att det är viktigt att det finns en beredskap för att vidta åtgärder om det är nödvändigt och att en utvärdering bör ta hänsyn till utfall i domstol samt andra länders implementering.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis understryka vikten av förbättrade förutsättningar för kulturskapare. För kulturarbetare och för branschen är frågor om upphovsrätt helt centrala. Inte minst den digitala utvecklingen har lett till svårigheter för kulturskapare att få överblick över användningen av sina verk och prestationer. Den har också inneburit att kulturskapare alltmer sällan får skäliga, lämpliga och proportionerliga ersättningar för användningen av sina verk.

Utskottet välkomnar därför implementeringen av direktivet som syftar till att skapa en bättre balans mellan parterna på den upphovsrättsliga avtalsmarknaden och en rättvisare fördelning av de intäkter som genereras av kreativt innehåll, inte minst på nätet. Med harmoniserade regler skapas förutsättningar för fler kulturarbetare att få en rimlig chans att försörja sig.

Utskottet vill dock understryka vikten av att reglerna inom EU är lika. Därför är det oroande att den tidigare regeringen har valt ett förslag till implementering som skiljer sig från övriga länder i EU. I förslaget finns ändringar av begrepp och kriterier som riskerar att ge kulturbranschen en omöjlig situation och ett lapptäcke av nationella regleringar.

Ett av förslagen gäller ”best efforts”. Enligt de nya reglerna ska plattformarna vidta ”best efforts” för att få licensavtal på plats och därmed säkerställa att användarna har rätt att dela upphovsrättsligt skyddat material. I propositionen föreslås ordalydelsen ”gjort vad som skäligen kan krävas” i stället för att använda den officiella översättningen ”gjort vad de har kunnat”. Kulturutskottet menar att Sverige inte bör införa en egen tolkning av begreppet ”best efforts” utan lydelsen bör i likhet med andra EU-länder vara ”gjort vad de har kunnat”. Vi föreslår dock i detta skede inte någon ändring av lagtexten.

EU-direktivet skulle ha varit implementerat den 7 juli 2021 och EU-kommissionen har därför inlett ett överträdelseförfarande mot Sverige. Vi anser därför att det är nödvändigt att bestämmelserna kommer på plats och att propositionen bifalls i sin helhet. Utskottet konstaterar också att propositionens förslag sammantaget innebär väsentligt förbättrade villkor för kulturskapare. Utskottet avser dock att fortlöpande noga följa arbetet med implementering av direktivet vad gäller dess konsekvenser för kulturskaparna.

Sammanfattningsvis anser kulturutskottet att näringsutskottet bör tillstyrka propositionens förslag och avstyrka samtliga motionsyrkanden.

Stockholm den 10 november 2022

På kulturutskottets vägnar

Amanda Lind

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Amanda Lind (MP), Robert Hannah (L), Bo Broman (SD), Lawen Redar (S), Kristina Axén Olin (M), Angelika Bengtsson (SD), Jonas Andersson (SD), Ewa Pihl Krabbe (S), Peter Ollén (M), Vasiliki Tsouplaki (V), Roland Utbult (KD), Catarina Deremar (C), Runar Filper (SD), Kristoffer Lindberg (S), Carl Nordblom (M), Louise Thunström (S) och Annette Rydell (S).

Avvikande meningar

1. Upphovsrätten på den digitala inre marknaden (V)

Vasiliki Tsouplaki (V) anför:

Jag anser att formuleringen ”gjort vad de har kunnat” bättre stämmer överens med direktivets intentioner och att lagtexten således borde ha formulerats på detta sätt. De farhågor som lyfts av remissinstanser om att en för mjuk skrivning kan leda till att mindre rättighetsinnehavare inte erbjuds ersättning är viktiga att ta på allvar. Det är viktigt att tjänsteleverantörernas ansvar för att söka avtal är tydligt och svårt att runda. Jag menar att det är en svår balansgång i artikel 17 när det gäller hur tjänsteleverantörerna ska agera för att på bästa sätt hantera avvägningen mellan rättighetshavarnas intresse och användarnas informations- och yttrandefrihet. Det ställs på sin spets i kravet på tjänsteleverantörer att inte tillgängliggöra specifika verk som rättighetshavarna har försett tjänsten med relevant och nödvändig information om men samtidigt inte använda sig av filter som försvårar för användarna.

I rapporterings- och informationskravet finns krav på åtgärder i relation till artikel 17. Många remissinstanser har reagerat på att dessa krav på åtgärder är otydliga. Jag delar den uppfattningen och anser därför att regeringen ska återkomma till riksdagen med ett förtydligande av vilken information leverantörerna behöver lämna för att bevisa att de har vidtagit tillräckliga åtgärder för att hindra tillgång till olovligt innehåll.

Jag har också synpunkter på formuleringen vad gäller upphovsmannens rätt till ersättning. I artikel 18 i EU-direktivet regleras att ersättningen ska vara lämplig och proportionerlig. Det är en bra skrivning som nu lämnar utrymme för att de ekonomiska intäkterna ska flyttas från storföretag till de som skapat verket. ”Skälig ersättning” är inte samma sak som ”lämplig, skälig och proportionerlig ersättning”, som jag menar i större utsträckning stämmer överens med direktivets text. Regeringen lyfter att uttrycket skälig ersättning redan existerar i upphovsrättslagen och att formuleringen inte står i motsättning till att ersättningen också ska vara proportionerlig och lämplig. Den svenska lagstiftningen bör dock vara lika skarp som i direktivet, och jag anser att regeringen bör återkomma med en text som överensstämmer med detta. Jag anser också att regeringen bör återkomma med förslag på lagtext för att tydliggöra att engångsbelopp eller friköp som regel ska anses oskäliga.

För att en upphovsrättsperson ska kunna avgöra om denne fått skälig, lämplig och proportionerlig ersättning behöver denne få tillgång till relevant information, och det är en bärande del av direktivet. Flera av remissinstanserna oroar sig för att tjänsteleverantörerna kan komma att undanhålla fakta med hänvisning till att det är administrativt betungande att ta fram dem. Jag anser därför att regeringen bör återkomma med ett förslag till lagtext för att avgränsa begränsningen av undantaget administrativt betungande till mer specificerade

och legitima situationer liksom med förslag till förenklad process för att underlätta upphovsrättspersoners informationsinhämtning i fall med underlicenstagare.

Jag anser vidare att det bör göras en uppföljning av implementeringen av direktivet under denna mandatperiod.

Det innebär sammanfattningsvis att näringsutskottet bör tillstyrka propositionens förslag, kommittémotion 2022/23:20 (V) yrkandena 1–7 samt motion 2022/23:27 (MP) yrkandena 1, 2 och 4.

2. Upphovsrätten på den digitala inre marknaden (MP)

Amanda Lind (MP) anför:

Det är viktigt att den svenska implementeringen av upphovsrättsdirektivet dels säkrar yttrandefrihet och frihet för användare, dels innebär en reell förbättring för rättighetshavare.

Jag menar därför att det behövs dels justeringar på vissa punkter i lagförslaget, dels ett ställningstagande om löpande utvärdering av implementeringen av lagstiftningen med hänvisning till dess stora betydelse och att Sverige inte bör avvika väsentligt från övriga länder i sin tillämpning på ett sätt som drabbar uphovspersoner negativt. Därför föreslår jag också att regeringen fortsatt ser över frågan om hur rättighetshavare ska få tillräcklig tillgång till adekvat information om hur deras verk används och därmed möjlighet till skäligen ersättning, även i tredje led.

Formuleringen ”gjort vad de har kunnat för att erhålla ett tillstånd”, har i propositionen omvandlats till att de ska ha ”gjort det som skäligen kan krävas”. Det är en försvagning som bedöms försvaga uphovspersonernas ställning samt försvåra såväl förhandlingar som en eventuell rättslig prövning. Jag föreslår därför att ändra lydelsen av 52 1 § ändras i enlighet med direktivet (artikel 17) genom att man ersätter ”gjort det som skäligen kan krävas” till ”gjort vad de har kunnat”, så att bestämmelsen återger korrekt uttryck enligt direktivets artikel.

Jag föreslår vidare att regeringen ytterligare undersöker hur rättighetshavare ska få tillräcklig tillgång till adekvat information om hur deras verk används, även i tredje led. Vidare bör regeringen utreda behovet av tvingande lagvalsregler eller andra åtgärder för att säkerställa att reglerna om överlåtelse av upphovsrätt inte kringgås.

Den svenska implementeringen bör också utvärderas löpande. Immaterialrätten är en viktig del av den kreativa och konstnärliga sektorns ekonomi och hur implementeringen sker kommer att vara avgörande, inte minst när det gäller frågor om hur avtal träffas, information och transparens samt hur denna lagstiftning möter en snabbt föränderlig digital värld med de avgränsningar som nu är gjorda för exempelvis rapportörsskyldighet.

Det är viktigt att det går att fatta beslut om lagen nu, samtidigt som det bör finnas en beredskap att vidta åtgärder om det visar sig nödvändigt. Sverige bör

därför löpande utvärdera implementeringen, inklusive kommande utfall i domstol samt andra länders implementering.

Jag föreslår därför att näringsutskottet tillstyrker propositionens förslag samt kommittémotion 2022/23:20 (V) yrkandena 1, 2, 6 och 7 samt motion 2022/23:27 (MP) yrkandena 1–4.

Särskilt yttrande

Upphovsrätten på den digitala inre marknaden (S)

Lawen Redar (S), Ewa Pihl Krabbe (S), Kristoffer Lindberg (S), Louise Thunström (S) och Annette Rydell (S) anför:

Propositionens förslag, liksom det bakomliggande direktivet, syftar till att skapa en bättre balans mellan parterna på den upphovsrättsliga avtalsmarknaden och en rättvisare fördelning av de intäkter som genereras av kreativt innehåll, inte minst på nätet. Genom propositionen genomförs därmed en av de viktigaste reformerna för kulturskaparna och för kultur- och mediesektorn på decennier. Vi välkomnar därför den förra regeringens förslag. Vi anser att de förslag som förs fram i proposition 2021/22:278 Upphovsrätten på den digitala inre marknaden är väl avvägda och vi står bakom propositionen i sin helhet.

Vad gäller språkversioner vill vi framföra följande. För ansvarsfrihet måste en tjänsteleverantör agera i tre avseenden. Den ska dels i fråga om verksamheten i stort göra vad den kan för att få till avtal med rättsinnehavare, dels säkerställa att specifika verk som rättsinnehavarna har försett tjänsten med relevant och nödvändig information om inte görs tillgängliga på tjänsten. I konkreta fall av intrång som äger rum på tjänsten ska tjänsteleverantören dessutom agera snabbt för att få intrånget att upphöra, om denne mottagit en tillräckligt välgrundad underrättelse från den aktuella rättsinnehavaren. När det gäller de två första momenten ska tjänsteleverantören alltså göra vad denne kan (eng. make best efforts). Den svenska språkversionen och den engelska versionen kan ge intryck av att tjänsteleverantören närmast med alla till buds stående medel ska uppfylla de två momenten. Uttrycket best efforts är vanligt förekommande i kontraktsrättsliga sammanhang, bl.a. i de anglosaxiska länderna och innebär där ett mycket högt ställt krav på agerande. Vi anser, som också framhålls i propositionen, att det inte innebär att uttrycket ska anses ha samma innebörd här.

Begreppet definieras inte i direktivet och det finns inte någon hänvisning till nationell rätt. Det är alltså fråga om ett självständigt uttryck i EU-lagstiftningen. Kommissionen har antagit ett meddelande med vägledning för artikel 17 i direktivet (COM(2021) 288 final). I vägledningen lyfts bl.a. fram att begreppet ska tolkas mot bakgrund av syftet och målen med artikel 17. I direktivets skäl 66 anges vidare att det ska göras en helhetsbedömning av vidtagna åtgärder där samtliga omständigheter ska vägas in och det ska göras en proportionalitetsbedömning. Proportionalitetsprincipen innebär bl.a. en individuell bedömning där den enskilda tjänsteleverantörens förutsättningar för att vidta åtgärder vägs in.

Vi delar därför propositionens noga övervägda uppfattning att ett krav på att tjänsteleverantörerna ska vidta de åtgärder som skäligen kan krävas ger en bättre vägledning i fråga om den helhetsbedömning som ska göras. Det innebär

inte, som motionärerna menar, ett lägre ställt krav i svensk rätt än vad direktivet ger uttryck för. Kravet på att vidta de åtgärder som skäligen kan krävas omfattar såväl kravet på att göra det man kan och den proportionalitetsbedömning som ska göras och är alltså avsett att fullt ut motsvara det samlade regelverk som dessa båda utgångspunkter ger uttryck för. På så sätt underlättas också förståelsen av att tjänsteleverantörens ansvar inte sträcker sig längre än att vidta alla rimliga åtgärder och att leverantören inte är skyldig att göra orimliga uppoffringar. Som framförs i propositionen hindrar det inte heller att EU-domstolens framtida praxis på området blir styrande för vad som ska anses utgöra en sådan åtgärd som skäligen kan krävas.